

Lahden suunta –työn 2017-2020 ehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten tiivistelmät ja vastineet niihin

Lahden suunta –työ 2017-2020

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)
Yleiskaavaehdotus
KH 11.1.2021 / KV 25.1.2021
D/2/10.02.00.00/2021

LAHDEN SUUNTA

Alkusanat

Lahden suunta -työn 2017–2020 ehdotus oli nähtävillä 9.7-31.8.2020 välisenä aikana. Nähtävillä olivat Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma. Ehdotusvaiheen ratkaisuja esiteltiin sidosryhmille huhti-kesäkuussa 2020 ja asukkaille yleisötilaisuudessa toukokuun 2020 lopulla.

Kuulemisaikana ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa ja 12 muistutusta. Muistutuksista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä, yrityksiltä tai järjestöiltä. Yksityishenkilöiltä tuli kuusi muistutusta. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajana kotiseututietouspaketin muodossa ja se on käsitelty osana tätä koostetta.

Päijät-Hämeen liitto ja Hämeen ELY-keskus ovat kaavatyössä lausujina tärkeässä roolissa. Päijät-Hämeen liiton mukaan luonnosvaiheessa annettu palaute on huomioitu hyvin kaavaehdotuksessa ja yleiskaavaehdotus on lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukainen. Hämeen ELY-keskus katsoo, että Lahden suunta -työn suunnittelutyö ja laajan kokonaisuuden hallinta on lähtökohtiin ja aikatauluun nähden ollut kiitettävää. Lahden kaupunki sai myös kiitosta yleiskaavatyön esimerkillisestä kehittämisestä. Kaavaselostus ja kaavamääräysten viimeistely ovat kuitenkin vielä osittain keskeneräiset, ja edellyttävät tarkistuksia ennen kaavan hyväksymistä. Hämeen ELY-keskuksen lausunnon perusteella kaavan yleismääräyksiä täsmennetään sekä kaavaselostukseen lisätään mm. luonnosvaiheen vaihtoehtojen vertailu, yleiskaavan vertailu valtakunnallisiin maankäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan sekä kuvaus yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta. Lisäksi vaikutusten arviointia täydennetään erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16). Sen sijaan teemakartoista on tarkoitus tehdä oikeusvaikutteisia vasta seuraavalla Lahden suunta -työn kierroksella 2021-2024.

Maa- ja metsätalousalueita koskevat kaavamerkinnot ja -määräykset nousivat edelleen esiin yksittäisenä teemana sekä lausunnoissa, että muistutuksissa ja kaava-aineistoihin on teeman osalta tehty pieniä muutoksia. Myös muiden lausuntojen ja muistutusten perusteella kaava-aineistoihin on tehty joitakin täydennyksiä ja teknisluonteisia korjauksia. Vastineeseen on kirjattu kaavaratkaisun perustelut niissä tapauksissa, joissa lausunto tai muistutus ei ole johtanut muutoksiin.

Lahden suunta -työn valmistelu hyväksymiskäsittelyä varten on keskittynyt lausunnoissa ja muistutuksissa esiin nostettujen teemojen kaavaratkaisuihin ja perusteluihin, kaava-aineistojen korjauksiin sekä täydentävien kaava-aineistojen laatimiseen. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitys on työstetty valmiiksi painoa ja julkaisua varten.

Tämä kooste on kaksiosainen. Ensimmäisessä osassa on esitelty viranomaisilta saadut lausunnot niiden pituudesta riippuen joko kokonaisina tai pääsisältöjen tiivistelminä. Jokaisen lausunnon perään on kirjattu vastine sekä omana kappaleenaan toimenpiteet, joihin lausunnon johdosta ryhdytään. Toisessa osassa on esitelty samalla tavalla erilaisilta yhdistyksiltä, yrityksiltä tai muilta toimijoilta sekä yksityishenkilöiltä tulleet muistutukset sekä niiden vastineet ja tehdyt toimenpiteet. Myös vastine Nastola-seuralta Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä erikseen pyydettyihin kommentteihin ja palautteen perusteella tehtyjen toimenpiteiden kuvaus on mukana toisessa osassa. Kaikki saadut lausunnot ja muistutukset ovat kokonaisuudessaan Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen liiteaineistona (liitteet 18 ja 19).

Viranomaisten lausunnot

Lahden suunta –työn ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa.

Viranomaislausunnoista viisi merkitään tiedoksi, eivätkä ne anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

- Asikkalan kunnalla, LE-Sähköverkko Oy:llä sekä Telia Finland Oyj:llä ei ollut kaavatyöhön lausuttavaa.
- Fingrid Oyj toteaa lausuneensa kaavan edellisestä vaiheesta 3.6.2019. Voimajohdoista 2x110 kV Korja - Nikkilä ja 110 kV Hikiä – Nikkilä olivat tuolloin Fingrid Oyj:n omistuksessa. Nykyisin kyseiset voimajohdot omistaa LE-Sähköverkko Oy, joten Fingridillä ei ole enää tarvetta ottaa kantaa Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman sisältöihin.
- Nastolan aluejohtokunta puolestaan puoltaa lausunnossaan Lahden suunta -työn 2017-2020 Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman ehdotusta.

Loppujen yhdentoista lausunnonantajan lausunnot tai niiden pääsisältöjen tiivistelmät, vastineet niihin ja tehdyt toimenpiteet käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

- Heinolan kaupunki
- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo
- Lahden kunnallistekniikka, metsätoimi
- Lahden vammaisneuvosto
- Lahden ympäristöpalvelut
- Puolustusvoimien 1. Logistiikkarykmentti
- Päijät-Hämeen liitto
- Suomen metsäkeskus, eteläinen palvelualue
- VR-Yhtymä Oy
- Väylävirasto

HEINOLAN KAUPUNKI

Lausunto:

Elinvoimalautakunta päättää antaa lausuntonaan: Heinolan kaupungin ja Lahden kaupungin rajapinnassa on otettu huomioon olemassa olevat sekä suunnitelmavarauksina olevat liikenneyhteydet sekä ulkoilureitistöt. Muuten kuntien välinen raja-alue on pääosin maa- ja metsätalouskäytössä ja siten myös osoitettu. Lahden kaupunki on tehnyt vakuuttavaa työtä kestävän kaupunkiliikunnan kehittämiseksi, jolla on vaikutuksia myös Heinolan julkisen liikenteen osalta, Heinolan ollessa osana LSL hoitamaa julkisen liikenteen palvelua.

Heinolalla on menossa kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma, jossa on hyvin paljon samoja tavoitteita ja teemoja kuin Lahden kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa. Muun muassa pyöräilyn ja kevyen liikenteen runkoverkkotarkastelun ja tavoiteverkon, pyöräpysäköinnin, matkaketjujen sekä kunnossapidon osalta. Näissä näkisimme voimavarana kaupunkien yhteistyön sekä toimintamallien ja laajempien yhteisten tavoitteiden luomisen.

Vastine:

Asia merkitään tiedoksi. Lahden kaupunki suhtautuu erittäin positiivisesti yhteistyöhön pyöräilyn tavoiteverkon ja esimerkiksi liityntäpysäköinnin laajentamiseksi seudun kuntarajojen yli. Yhteistyö teemojen parissa on osa Lahden seudun MAL-työtä.

Toimenpiteet:

Lausunto ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

HÄMEEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Hämeen ELY-keskus on antanut lausunnon yleiskaavan valmisteluvaiheessa 6.6.2020. Kaavatyön etenemistä on esitelty myös kaupungin ja ELY:n yhteisissä kaavoituksen työkokouksissa. Lausunnossa ja keskusteluissa esitetyt asiat on kaavaehdotusta valmisteltaessa otettu pääosin hyvin huomioon. Kaavaehdotuksen viimeistelyssä esitetään otettavaksi huomioon seuraavaa:

Liikenne

ELY-keskuksen kaavaluonnoksesta antama lausunto liikenteen osalta on kaavaehdotusta valmisteltaessa otettu pääosin huomioon.

Kaavan liikenteellisten vaikutusten arviointi keskittyy pääasiallisesti ja ansiokkaasti kestävän liikkumisen teemaan. Liikenteellisten vaikutusten arviointi kaipaa kuitenkin täydentämistä siten, että kaavaselostuksessa avataan tarkemmin liikennemallia ja sitä, kuinka siinä on otettu huomioon asukkaiden tuottaman liikenteen lisäksi myös uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän alueiden tuottama liikenne. Keskeisimpiä arvioitavia vaikutuksia ovat uuden tai merkittävästi muuttuvan maankäytön vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä alueiden saavutettavuus eri kulkumuodoin.

ELY-keskuksen antamat kommentit kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelmasta on pääosin otettu huomioon. ELY-keskus pitää hyvänä, että joukkoliikenteen runkolinjaston esittämistä kaavakartalla on tarkoitus tarkastella seuraavalla kierroksella. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman jatkotyön osalta ELY-keskus nostaa esiin vapaa-ajan liikkumisen, jonka merkitys on suuri, mutta jonka rooli jää tässä vaiheessa ohjelmaa pieneksi.

Kulttuuriympäristö

Kaavan lähtöaineisto alueen kulttuuriympäristön arvoista on kattava ja riittävä. Rullaavan yleiskaavan kierroksilla tieto kulttuuriympäristöstä on vähitellen lisääntynyt tehtyjen inventointien myötä, ja kaupungin tavoite kulttuuriympäristön arvojen vaalimisesta on ilmeinen. Tiedon lisääntyessä on johdonmukaista, että myös kaavan sisältö ja ohjausvaikutus kehittyvät.

Rakennetun kulttuuriympäristön huomioon ottaminen kaavassa muiden kuin valtakunnallisesti merkittävien kohteiden osalta jää kuitenkin edelleen valitettavan heikoksi. Asialla on jossain määrin merkitystä myös kestävän kehityksen ja ilmastonäkökulmasta, arvioitaessa edistääkö yleiskaava olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä.

Arvokkaat kulttuuriympäristöt teemakartta ja sen kohdeluettelo on hyvä, selkeä ja kattava yhteenveto suunnittelualueen kulttuuriympäristöstä. Kaavan laatijan tavoite seuraavan yleiskaavan esittämisestä useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla täydentyvine sisältöineen on mahdollinen ja digitaalisen kaavoituksen edetessä myös hyvin toimiva ratkaisu. Tulevien kierrosten oikeusvaikutteiset teemakartat eivät kuitenkaan ole ratkaisu nyt laadittavan yleiskaavan sisältövaatimusten toteutumiseen.

Kaavamerkintöjen ja määräysten ja niiden kohdentumisen tulee olla mahdollisimman yksiselitteistä ja selkeää, jotta niiden sisältö, vaikutukset ja kohtuullisuus on arvioitavissa. Kulttuuriympäristön esittäminen tällä yleiskaavakierroksella liitekartalla, johon kaavamääräyksellä yleisesti viitataan, ei turvaa riittävällä tavalla maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävän kulttuuriympäristön huomioon ottamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja eri toimintojen yhteensovittamisessa. Koska määräys ei kohdenna kaavakartassa esitettyyn alueeseen tai kohteeseen, ja viittaus teemakarttaan on tulkinnanvarainen, jää sen oikeudellinen merkitys epäselväksi.

Kaavaa tai kaavamääräystä tulee ennen sen hyväksymistä tarkistaa, jotta kaavaehdotus täyttää yleiskaavan sisältövaatimuksen rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimisesta. Mikäli teemakartta ei ole oikeusvaikutteinen, tulee siinä esitetyt kulttuuriympäristökokonaisuudet todeta oikeusvaikutteiseksi kaavakartan määräyksellä. Teemakarttaan tulee lisätä tieto sen liittymisestä tietyinä ajankohtana hyväksytyyn yleiskaavaan, ja kaavakarttaan tieto siihen liittyvästä kulttuuriympäristö-teemakartasta.

Luonnonsuojelu

Kaavaehdotuksen liitteenä on esitetty luonnon monimuotoisuutta ja ekologisia yhteyksiä kuvaava teemakartta ja kohdelistaus. Ansiokkaan teemakartan luettavuutta tai kohteiden paikallistamista hankaloittaa se, että luetteloituja kohteita ei ole esitetty kartalla.

Erityisen tärkeää suojelu- ja monimuotoisuusarvojen huomioon ottaminen jatkosuunnittelussa on muuttuvan maankäytön alueilla.

Hämeen ELY-keskus esittää luonnon monimuotoisuuskohteiden ja suojeluarvojen huomioon ottamista kaavaehdotuksessa vastaavalla tavalla, mitä kulttuuriympäristökokonaisuuksista on yllä todettu. Kaavaehdotus ei nykyisillä merkinnöillä ja määräyksillä edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä riittävällä tavalla ja yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti. Kaavamerkintöjä ja/tai määräyksiä tulee tästä osin täsmentää, jotta kaava toteuttaa myös valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämiseksi.

Pippon elinkeinoelämän alueella (T) luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset aluevaraukseen ovat positiivisia länsisuuntaisen ekologisen yhteyden säilymisen osalta. Tästä huolimatta elinkeinoelämän aluevaraus on huomattavan laaja ja sen alueella sijaitsee suojelu- ja luontoarvoja, jotka edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Tätä yhteensovittamisen tarvetta ei ole sisällytetty kaavaehdotuksen ko. aluetta koskeviin kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. ELY-keskus katsoo, että kaavan vastineissa esitetty näkemys ulkoilureitin merkityksestä pohjoiseen suuntautuvan yhteyden säilymiseen luonnon monimuotoisuudelle tärkeällä metsäalueella ei ole myöskään ongelmaton tai yksiselitteinen.

Pohjaveden suojelu

Hämeen ELY-keskuksessa tapahtuneen virheen seurauksena kaavakartalle on päätynyt virheellinen Ruoriniemen pohjavesialueen raja. Pohjavesialueen raja esitetään tarkistettavaksi kaavakartalle.

Selvitykset ja kaavan vaikutukset

Kaavan vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty asiantuntija-arviointia ja vuorovaikutusta. Vaikutusten arviointi on kohdistunut kaavan valmisteluaineistoon. Vaikutusten arviointi valituissa painotuksissa on luonnosvaiheessa ollut perusteltua ja ohjannut osaltaan hyvin kaavaprosessia ja kaavan sisältöä. Arviointi luonnosvaiheessa oli luonteeltaan osittain enemmän asiantuntijanäkemyksiä ja -suosituksia kuin kaavan toteutumisesta aiheutuvien vaikutusten arviointia. Ehdotusvaiheen asiakirjoista puuttuu vaikutusten arviointiosuus. Siltä osin asiakirjoja tulee täydentää. Vaikutukset tulee arvioida yleiskaavatasoisesti kokonaisuutena ja kattavasti (MRL 9 §), ja erityisesti tällä kaavakierroksella tehtyjen muutosten osalta.

Liikennevaikutusten arvioinnin täydennystarpeet on esitetty tarkemmin kappaleessa *Liikenne*.

Ilmastovaikutusten selvittäminen ja haltuun ottaminen alueiden käytössä ja liikenteen kehittämisessä toteuttaa hyvin valtakunnallisia ilmastomuutokseen liittyviä tavoitteita ja on hyvä askel kohti hiilineutraalia yhdyskuntaa.

Kaavaselostus, -merkinnät ja -määräykset

Ehdotusvaiheen kaava-asiakirjat edellyttävät vielä täydentämistä. Kaavaselostuksen viimeistelyssä tulee varmistaa, että se antaa kaavaratkaisulle riittävät perustelut vaikutusten arviointineen ja sisältää kaikki maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 17 §) esitetyt asiat. Kaavamääräysten osalta esitetään tarkistettavaksi niiden selkeys ja sisältö.

Viittaukset kaupungin muiden ohjelmien ja ohjeiden noudattamiseen soveltuisivat määräystä paremmin kaavan suunnitteluohjeisiin tai selostuksen perusteluihin. Kaavaohjauksen kannalta keskeiset asiat on hyvä kirjoittaa selkeiden kaavamääräysten muotoon.

Maakuntakaavan tavoitteiden toteutuminen

Maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi tulee kaavaselostukseen lisätä omana kappaleenaan kuvaus siitä, miltä osin yleiskaavaratkaisu poikkeaa maakuntakaavasta. Poikkeamisten osalta tulee voida todeta, että yleiskaavassa esitetty maankäyttö ei tule estämään maakuntakaavassa esitettyä maankäyttöä.

Yleiskaavan sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Yleiskaavaehdotus toteuttaa pääosin erinomaisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset lukuun ottamatta luonnon monimuotoisuuden edistämistavoitetta.

Kaavalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaavan selvitysten sekä valmistelu- ja ehdotusaineiston perusteella yleiskaavatyölle asetetut painotukset ovat ohjanneet suunnittelutyötä. Luonnonympäristön teemojen suunnittelusta on kappaleessa Luonnonsuojelu esitetty huomioita maankäytön tavoitteiden yhteensovittamisen tarpeesta luonnon monimuotoisuuden säilymisen edistämiseksi.

Lopuksi

Lahden suunnaksi nimetty yleiskaava ja kestävä liikunnan ohjelma vievät Lahtea tulevaisuuteen. Yleiskaavatyön kehittäminen Lahdessa on valtakunnan tasollakin ollut merkittävää ja esimerkillistä. Kaavoituksen kehittämisessä on ennakoitu reippaasti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mahdollisia tulevia muutoksia ja siirtymistä digitaaliseen kaavoitukseen.

Tällä yleiskaavakierroksella työn vaativuutta on lisännyt yleiskaava-alueen merkittävä laajentuminen ja kaupungin maankäytön monipuolistuminen laajoilla maaseutualueilla, sekä kunnianhimoinen maankäytön ja kestävä liikenteen samanaikainen suunnittelu sekä ajankohtainen ilmastomuutosnäkökulma. Suunnittelutyö ja laajan kokonaisuuden hallinta on lähtökohtiin ja aikatauluun nähden ollut kiitettävää. Kaavaselostus ja kaavamääräysten viimeistely ovat kuitenkin vielä osittain keskeneräiset, ja edellyttävät tarkistuksia ennen kaavan hyväksymistä. Kaavaehdotuksen yksityiskohtien viimeistelyssä tulee varmistaa, että kaava on myös voimassa olevan MRL:n mukainen ja kaavaselostus kattaa MRA:n mukaisen sisällön.

Vastine:

Lahdessa on kehitetty innovatiivisella tavalla yleiskaavoitusta ja tämä kehitystyö on saanut valtakunnan tasolla kiitosta. Lahden yleiskaavamalli on ajan hermolla ja ratkoo edelläkävijänä juuri niitä ongelmia, mitä MRL:n uudistustyössä yritetään ratkaista. Erityisen tärkeää valtuustokausittain päivittyvässä yleiskaavamallissa on se, että asemakaavoitusta ohjaava yleiskaavoitus ja sen

tietopohja pysyvät jatkuvasti ajan tasalla. Kaavoituksen kehittäminen ja ajassa mukana oleminen ovat olleet meidän yleiskaavamallimme vahvuus. Nyt käynnissä on jo kolmas kierros. Tällä kierroksella työtä on vielä laajennettu Lahden suunta -työksi, jossa yhdistyvät uudella tavalla maankäytön, liikenteen ja palveluiden suunnittelu. Työn ytimen muodostavat ensimmäistä kertaa kaupungin yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma. Mukana on myös ympäristöohjelman ja palveluverkkotyön teemoja. Tämä tapa tehdä maankäytön ja liikkumisen suunnittelua yhdessä on Suomessa ainutlaatuinen. Kehitämme siis tälläkin kierroksella uutta ja olemme ajan hermolla yhdistämällä maankäytön ja liikenteen suunnittelua uudella tavalla, sekä huomioimalla ilmastotavoitteet koko työssä.

Lähtökohtana jatkuvan yleiskaavamallin kehittämisessä on ollut se, että keskitytään aina muutostarveteemoihin. Yleiskaavan laatiminen neljässä vuodessa valtuustokausittain on käytännössä onnistunut, kun eri kierroksilla on keskitytty ajankohtaisiin asioihin. Tällä kierroksella työn painopisteet ovat olleet yleiskaavan laajentaminen koko kaupungin alueelle, sopivan yleiskaavatason löytäminen, yleiskaavatyön mallin laajentaminen yleiskaavan ja eri ohjelmien muodostamaksi kokonaisuudeksi eli Lahden suunnaksi, kuuden strategisesti tärkeän teeman tarkastelu sekä Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen ensimmäistä kertaa. Keskeistä jatkuvassa yleiskaavatyössä on ollut sen valmistuminen valtuustokauden aikana sekä mahdollisuus tarvittaessa siirtää lisätarkastelua vaativia teemoja seuraavalle kierrokselle. Jatkuva yleiskaavatyön innovatiivinen malli ei ole toimiva, jos joudumme joka kierroksella ratkaisemaan kaiken, eikä ajankohtaisiin teemoihin keskittyminen ole mahdollista.

Kulttuuriympäristö ja luonnonsuojelu

Yleiskaavan kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Tämä muutos on tarkoitus toteuttaa kierroksella 2021-2024. Kaavakartat olisivat eri teemaisia, jolloin teeman mukaista tietomäärää yleiskaavassa pystyttäisiin lisäämään ja samalla parannettaisiin kaavakarttojen luettavuutta. Oikeusvaikutteinen kaavakartta arvokkaista kulttuuriympäristöistä tulee pohjautumaan Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakarttaan, missä kulttuuriympäristökohteet on nyt kattavasti selvitetty koko Lahden alueelta. Oikeusvaikutteinen sini-viher -kaavakartta puolestaan tulee pohjautumaan Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakarttaan sekä yleiskaavatyön aikana laadittuun hulevesiselvitykseen. Seuraavan kierroksen jatkotyössä tarkastellaan, mitä muita tietoja Kulttuuriympäristö -kartalla ja sini-viher-kartalla on syytä esittää ja millaisia kaavamääräyksiä on syytä antaa.

Muutos useampaan oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan oli tarkoitus toteuttaa jo tällä kierroksella. Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta paikalliskohteiden tietopohjaa laajennettiin laatimalla Nastolan kulttuuriympäristöselvitys. Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakarttaan taas yhdistettiin tiedot Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan aikaisemmissa selvityksissä tai tietokannoissa esitellyistä luontokohteista sekä laajennettiin tietopohjaa uudella selvityksellä Lahden ekologisista verkostoista.

Kaavatyön edetessä todettiin useamman oikeusvaikutteisen kaavakartan vaativan huomattavan paljon työaikaa: erityisesti luontotietojen pohja-aineistojen maastotarkistuksia, mutta myös vanhan Lahden alueella paikallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden päivystystyötä sekä aineistojen harmonisointia ja luokittelua. Siksi työ päätettiin siirtää tehtäväksi seuraavalla kierroksella, jotta Lahden suunta -työ pysyy jatkuvassa neljän vuoden syklissään. Karttojen muuttaminen oikeusvaikutteiseksi on luonteeltaan sellainen, että se vaatisi Lahden suunta -työn asettamisen uudelleen nähtäville ja estäisi hyväksymiskäsittelyn kuluvalle valtuustokaudella. Muutenkin teemassa on hyvä varata riittävästi aikaa vuorovaikutukselle ja yhteiselle keskustelulle, mikä onnistuu, kun työlle on seuraavalla kierroksella aikaa useampi vuosi. Toisaalta osallisten

oikeusturva vaarantuisi, jos oikeusvaikutteiseksi tehdään aineisto, jonka tietopohjan on todettu vaativan tarkistamista.

Lahden kaupungilla kaikki aineisto arvokkaista kulttuuriympäristöistä (RKY, Mary, Lary) sekä luontokohteista (suojelukohteet, Lumo kohteet) on yhteisessä paikkatietojärjestelmässä kaikkien suunnittelijoiden käytössä ja hyödynnettävissä suunnittelun eri tasoilla. Lisäksi tiedot on esitetty yleiskaavan nykytilan kuvauksissa, alueellisissa suunnitteluohjeissa ja väyläkuvauksissa. **Tällä järjestelmällä voidaan erinomaisella tavalla turvata mm. maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonsuojelu ja -monimuotoisuusarvojen huomioon ottaminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.** Lahden kaupungin paikkatietopohjainen suunnittelumalli on tulevaisuuden malli: ajantasainen tieto on käytettävissä suunnittelun ja luvituksen eri tasoilla. Teemakarttojen, indeksilistausten ja alueellisten suunnitteluohjeiden kautta yleiskaavan tietopohjaa on avattu tarkemmin myös osallisille. Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartan indeksiluettelon luettavuutta parannetaan lisäämällä mukaan yleiskaava-alueiden kaavamerkinnot indeksinumeroinen.

Kulttuuriympäristöistä ja luontokohteista kerätyllä ja esitetyllä tietopohjalla on merkitystä jatkosuunnittelulle, riippumatta siitä onko määräys oikeusvaikutteinen vai ei. Katsomme, että yleiskaavan tarkkuustaso ja asemakaavoituksen sekä muun luvituksen ohjausvaikutus huomioiden luonnon suojelu- ja monimuotoisuusarvot sekä kulttuuriympäristöjen maakunnalliset ja paikalliset arvot on huomioitu riittävällä tasolla, kun ne on esitetty omina kohtinaan yleismääräyksissä, omilla teemakartoilla ja niiden indeksiluetteloissa sekä kuvattu alueellisissa suunnitteluohjeissa ja väyläkuvauksissa. Katsomme, että yleiskaavan sisältövaatimukset täytyvät tältä osin ja kaava myös toteuttaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilyttämisen edistämisestä.

Yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennetään seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitettyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."

Yleiskaavan yleismääräyksissä luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet nostetaan omaksi määräyukseksi seuraavassa muodossa "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa luonnon monimuotoisuus kohteet ja ekologiset yhteydet on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet yleiskaavakartalla esitettyjen luonnonsuojelualueiden (SL), luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen luontotyyppien, Natura 2000 -verkoston alueiden (nat), vesialueilla olevien luonnonsuojelualueiden (sl) sekä viheryhteystarvemerkinnot lisäksi.

Yleiskaavakarttaan lisätään tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloineen. Molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistetaan. Suoria viittauksia erillisiin selvityksiin ei tuoda kaavamääräyksiin.

Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä on ehdotuksen nähtävilläolon aikana pyydetty palautetta Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajan kotiseututietouspaketin muodossa, minkä perusteella selvityksen tietoja täydennetään ja tarkistetaan yleiskaavatasoiseen selvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitykseen tehdään ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka ovat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä

muutoksia ovat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen.

Rälssin (Ala-Okeroinen) ja Pippon alueet ovat Kehätien varressa ainoat alueet, joille on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten. Näiden alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavassa alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Väylien varsille keskittyvät elinkeinoelämän alueet myös suojaavat taaempina sijaitsevia alueita liikennemelulta. Uudet elinkeinoelämän alueet ovat yhdyskuntarakenteellisesti kestävämmillä alueilla kuin maakuntakaavassa esitetyt laajat taajamatoimintojen alueet.

Kehätie muuttaa Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvan liikennemelun ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie muuttaa myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys on tarkemmassa yleiskaavasuunnittelussa katsottu tarpeelliseksi siirtää lännemmäksi, missä ekologinen yhteys on mahdollista osoittaa vain olemassa olevan viheryhteyden kohdalle Luhdanjoen vartta kehätien alitse etelä-pohjoissuunnassa ja ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa toteuttamiskelvottomia kehätiestä johtuen. Kokonaisuutena Rälssin alueen yleiskaavaratkaisu ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista, sillä elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen maakuntakaavaa laajempaan ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja rakentamisen vähentäminen Ala-Okeroisten alueella jättää enemmän alueita luonnontilaisiksi. Ekologisen yhteydenkin toteutuminen Rälssissä vahvistuu laajemman metsä- ja viheraluekokonaisuuden myötä. Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okerosiin."

Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) luontoarvot on tunnistettu Luonnonmonimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartassa ja niiden huomioon ottamisesta alueen suunnittelussa ja toteutuksessa määrätään yleiskaavan yleismääräyksissä. Tieto alueen luontoarvoista löytyy Lahden kaupungin yhteisestä paikkatietojärjestelmästä ja on kaikkien suunnittelijoiden käytettävissä ja hyödynnettävissä. Lisäksi luontoarvot on kuvattu alueen nykytilannekuvauksessa ja alueelliseen suunnitteluohjeeseen on kirjattu niitä koskevat tavoitteet muodossa "Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta."

Kujala-Pippon teollisuusalue on maakuntakaavassa osoitettu huomattavan laajana, lähelle Linnaistensuota ulottuvana yhtenäisenä varauksena. Sen sijaan yleiskaavassa Pippon elinkeinoelämän alue on osoitettu huomattavasti pienempänä olemassa olevien liikenneväylien varrelle. Maakuntakaavan teollisuusalueelle on yleiskaavassa osoitettu myös olemassa olevaa pientaloasutusta kyläaluemerkinnällä. Lisäksi Vartio-ojan ja Linnaistensuon luontoarvoja on turvattu yleiskaavan retkeily- ja ulkoilualue sekä maisemallisesti arvokas peltoalue -merkinnöillä (VR-4, MA-5) sekä jättämällä Linnaistensuon ympäristö maa- ja metsätalousalueeksi kaavamerkinnöillä MU-1 ja M-6. Yleiskaavan elinkeinoelämälle osoitettu varaus ylittää maakuntakaavan teollisuusalueen rajauksen etelässä, mutta Pippon elinkeinoelämän aluetta on ehdotusvaiheessa supistettu eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta. Näin ekologisen yhteyden toteutumiselle jää vielä riittävästi tilaa ja maakuntakaavan virkistysalue jatkuu yhtenäisenä.

Koko kaupungin strategisessa yleiskaavassa ei voida selvittää ja ratkaista yksityiskohtaisesti kaikkea ja Pippon elinkeinoelämän alueella tarkemmat ratkaisut tehdään asemakaavatasolla.

Yleiskaavan ulkoilu- ja virkistysalueen (VR-4) yhteyden säilyminen luonnon monimuotoisuudelle tärkeälle metsäalueelle on pyritty turvaamaan osoittamalla alueiden välille tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä. Elinkeinoelämän alueen (T-22) ja kyläalueen (AT-2) väliin tullaan tarkemmassa suunnittelussa jättämään suojaavaa viheraluetta, joka tulee toimimaan yhteytenä luontoalueiden välillä. Viheryhteyden osoittamista yleiskaavakartalla VR- tai MU-aluevarausmerkinnällä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi ottaen huomioon yleiskaavan yleispiirteisyys ja mittakaava. Koska yleiskaavan elinkeinoelämän aluevaraukset pitävät Pippossa sisällään jatkosuunnittelussa huomioitavia erityisalueita, kuten arvokkaita luontokohteita, lisätään Pippoon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen seuraava tavoite "Alueen suojele- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajausta tulee määrittää asemakaavassa siten, että teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."

Pohjaveden suojele

Hämeen ELY-keskuksessa tapahtuneen virheen seurauksena kaavakartalle on päätynyt virheellinen Ruoriniemen pohjavesialueen rajausta. Lahden kaupunki on saanut korjatun aineiston nähtävilläolon jälkeen. Ruoriniemen pohjavesialueen virheellinen rajausta korjataan kaavakartalle.

Kaavan vaikutukset ja liikenne

Kaavan vaikutusten arviointi vuorovaikutteisena asiantuntijaprosessina on yksi Lahden jatkuvassa yleiskaavamallissa kehitetty tapa työskennellä ja osa innovatiivista kaavaprosessiamme. Edellisellä kierroksella tällainen luonnosvaiheen nähtävilläoloaineistoista laadittu vaikutusten arviointi on myös ELY-keskuksen näkökulmasta riittänyt täyttämään kaavatyölle asetetut vaatimukset (MRL 9 §).

Kaavan vaikutuksia arvioitaessa otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Koko kaupungin yleiskaava on maankäytön yleispiirteinen suunnitelma ja ohjaa tarkempaa asemakaavoitusta. Asiantuntija-arvioinnit on tällä kierroksella laadittu kaavatyön keskeisistä teemoista, jolloin ne vastaavat hyvin kaavatyön sisältöihin. Lisäksi on laadittu erillinen metsävaikutusten arviointi, joka on ohjannut ehdotusvaiheen muutoksia metsä- ja ulkoilualueiden kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä. Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot on myös auditoitu kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta osana Lahden kaupungin erillistä tutkimushanketta.

Ehdotusvaiheessa suurimmat muutokset liittyivät luonnosvaiheen vaihtoehtopari-alueiden lopullisiin ratkaisuihin sekä metsäalueiden kaavamääräyksiin ja merkintöihin. Kaavakokonaisuuden kannalta vaihtoehtopari-alueiden välillä ei esimerkiksi ilmastovaikutusten arvioinnissa ollut suurta eroa.

Vaikutusten arviointia täydennetään erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16), jonka sisältö ryhmitellään MRA 1§ mukaisesti. Ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi keskittyy kuvaamaan muuttuvan maankäytön alueita erityisesti Nastolan alueella sekä ehdotusvaiheessa tapahtuneita muutoksia. Mahdollisten negatiivisten vaikutusten osalta kuvataan myös niitä ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä. Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennetään ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa mm. lisäämällä liikennemallin tarkempi kuvaus. Samalla koko liikenneverkon toimivuutta, kattavuutta ja turvallisuutta kuvataan yleiskaavatasoisesti. Lisäksi uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän ja kaupan alueilla arvioidaan tarkemmin vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä tarkastellaan alueiden saavutettavuutta eri kulkumuodoin. Tarkempien liikenneselvitysten laatiminen tapahtuu tarvittaessa alueellisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa kuvataan vielä kerran tehtyjä kaavaratkaisuja ja peilataan niitä suhteessa kaavatyölle asetettuihin tavoitteisiin ja lainvoimaisiin kaavoihin. Kaavaratkaisujen aiheuttamien positiivisten ja negatiivisten vaikutusten

sekä kaavaratkaisujen perustelujen tarkastelun myötä on vahvistunut käsitys siitä, että Lahden suunta –työ 2017-2020 on kokonaisuutena onnistunut kiitettävästi sille asetetuissa tavoitteissa.

Seuraavalla yleiskaavakierroksella Lahdessa on selvästi tarpeen suunnitella vaikutustenarvioinnin toteuttamisen tapa huolella, jotta se vastaa työn tavoitteisiin, ennakoi tulevaisuuden trendejä ja hyödyntää vuorovaikutteisesti eri palvelualueiden asiantuntijaosaamista, mutta myös varmuudella riittää täyttämään MRL §9 vaatimukset.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa keskitytään erityisesti aktiivisen arkiliikkumisen edistämiseen kaupungissa. Sitä kautta vapaa-ajan liikkuminen tulee huomioitua ohjelmassa, mutta varsinaiset vapaa-ajan liikkumisen toimenpiteet tehdään muiden hankkeiden puitteissa. Seuraavalla kierroksella on mahdollista tarkastella, onko kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan syytä nostaa vapaa-ajan liikkumisen näkökulmasta uusia toimenpiteitä, kuten maastoliikuntapolut.

Kaavaselostus, -merkinnät ja -määräykset

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaavaehdotus toteuttaa pääosin erinomaisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset, lukuun ottamatta luonnon monimuotoisuuden edistämistavoitetta. Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa on kuitenkin esitetty myös tarve täydentää ehdotusvaiheen kaava-asiakirjoja. Kaavaselostusta täydennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 17 §) mukaiseksi lisäämällä siihen kuvaukset luonnosvaiheen vaihtoehtopareista, yleiskaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2014. Yleiskaavan valmistelussa on otettu huomioon voimassa oleva Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 ja Päijät-Hämeen liitto katsoo lausunnossaan, että yleiskaavaehdotus on lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 mukainen. Päijät-Hämeen liiton antama lausunto yleiskaavaehdotuksesta vahvistaa käsityksemme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista. Kaavaselostukseen lisätään myös kuvaukset ehdotusvaiheen jälkeen tehdyistä muutoksista, yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta sekä vaikutusten arvioinnista. Uusien kuvausten lisäämisen takia, kappaleiden järjestystä muutetaan loogisemmaksi selostuksen toisessa osassa. Vaikutusten arviointia täydennetään erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16). Raportin tarkempi sisältö on kuvattu kappaleessa Kaavan vaikutukset ja liikenne.

Kaavamääräyksissä tarkistetaan niiden selkeys ja sisältö. Muutokset kohdennetaan yleismääräyksiin, joissa Rakennettua kulttuuriympäristöjä sekä Luonnon monimuotoisuutta ja ekologisia yhteyksiä koskevia määräyksiä täsmennetään selkeämpään muotoon. Näiden määräysten tarkemmat muutokset on kuvattu kappaleessa Kulttuuriympäristö ja luonnonsuojelu. Yleismääräysten verbimuotoja yhdenmukaistetaan määräävämmiksi. Lisäksi määräykset, jotka sisältävät viittauksia ohjelmiin, siirretään Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon. Kuitenkaan viittauksia Arkkitehtipoliittiseen ohjelmaan ja Hulevesiohjelmaan ei haluta kokonaan poistaa, sillä ne ovat Lahden kaupungille tärkeitä ohjelmia. Lisäksi Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon lisätään tieto: ”Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa.”

Muissa palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Muissa lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältävät tämä

huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista.

Palautteissa on tuotu esiin RV -rantavyöhykkeen kaavamääräyksen epäselvyys ranta-
asemakaavoitettujen alueiden osalta, joten kaavamääräystä täsmennetään väärinymmärryksiä välttämiseksi tältä osalta.

Kaavamääräyksiin tehdyt muutokset ovat kokonaisuudessaan esitelty erillisessä vertailutaulukossa (Liite 11).

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartan indeksiluettelon luettavuutta parannetaan lisäämällä mukaan yleiskaava-alueiden kaavamerkinnot indeksinumeroineen.

Yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennetään seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitettyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."

Yleiskaavan yleismääräyksissä luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet nostetaan omaksi määräykseksi seuraavassa muodossa "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa luonnon monimuotoisuus kohteet ja ekologiset yhteydet on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet yleiskaavakartalla esitettyjen luonnonsuojelualueiden (SL), luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen luontotyyppien, Natura 2000 -verkoston alueiden (nat), vesialueilla olevien luonnonsuojelualueiden (sl) sekä viheryhteystarvemerkinnot lisäksi.

Yleiskaavakarttaan lisätään tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloineen. Molempien teemakarttojen nimiot ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistetaan.

Nastolan kulttuuriympäristöselvitystä täydennetään ja tarkistetaan Nastola-seuralta saadun palautteen perusteella yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitykseen tehdään ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka ovat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia ovat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiansahakemiston lisääminen.

Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksiä turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."

Lisätään Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen seuraava tavoite "Alueen suojelu- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajaus tulee määrittää asemakaavassa siten, että

teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."

Korjataan kaavakartalle Ruoriniemen pohjavesialueen virheellinen rajaus.

Vaikutusten arviointia täydennetään erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16), jonka sisältö ryhmitellään MRA 1§ mukaisesti. Ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi keskittyy kuvaamaan muuttuvan maankäytön alueita erityisesti Nastolan alueella sekä ehdotusvaiheessa tapahtuneita muutoksia. Mahdollisten negatiivisten vaikutusten osalta kuvataan myös niitä ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä. Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennetään ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa mm. lisäämällä liikennemallin tarkempi kuvaus. Samalla koko liikenneverkon toimivuutta, kattavuutta ja turvallisuutta kuvataan yleiskaavatasoisesti. Lisäksi uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän ja kaupan alueilla arvioidaan tarkemmin vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä tarkastellaan alueiden saavutettavuutta eri kulkumuodoin. Tarkempien liikenneselvitysten laatiminen tapahtuu tarvittaessa alueellisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa kuvataan vielä kerran tehtyjä kaavaratkaisuja ja peilataan niitä suhteessa kaavatyölle asetettuihin tavoitteisiin ja lainvoimaisiin kaavoihin.

Kaavaselostusta täydennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 17 §) mukaiseksi lisäämällä siihen kuvaukset luonnosvaiheen vaihtoehtopareista, yleiskaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2014. Kaavaselostukseen lisätään myös kuvaukset ehdotusvaiheen jälkeen tehdyistä muutoksista, yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta sekä vaikutusten arvioinnista. Uusien kuvausten lisäämisen takia, kappaleiden järjestystä muutetaan loogisemmaksi selostuksen toisessa osassa

Yleismääräysten verbimuotoja yhdenmukaistetaan määräävämmiksi. Lisäksi määräykset, jotka sisältävät viittauksia ohjelmiin, siirretään Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon. Lisäksi Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon lisätään tieto: "Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa."

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

RV-Rantavyöhykkeen kaavamääräys muutetaan muotoon:

Alue on tarkoitettu pääasiassa loma-asunto- ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ranta-alueella on muu kuin MRL 72 §:n 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty. Alueella noudatetaan seuraavien vahvistettujen osayleiskaavojen merkintöjä- ja määräyksiä:

RV/1 Luoteis-Nastolan osayleiskaava

RV/2 Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

RV/3 Villähde-Koiskalan osayleiskaava

RV/4 Iso-Kukkanen, Salajärvi, Ruuhijärvi rantayleiskaava

Osalla alueista on voimassa ranta-asemakaava.

LAHDEN KAUPUNGINMUSEO / PÄIJÄT-HÄMEEN ALUEELLINEN VASTUUMUSEO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-aineistoa on täydennetty ja ajantasaistettu luonnoksesta. Kaavakartalle kohteet on merkitty oikein ja kaavamääräykset on päivitetty vastaamaan Museoviraston keväällä 2020 antamaa ohjeistusta.

Yleiskaavaa varten ei ole tehty erillistä arkeologista inventointia. Osa vanhoista inventoinneista ovat vanhentuneita. Tämä tulee ottaa huomioon laadittaessa uusia osa- ja rantayleiskaavoja/asemakaavoja tai päivitettäessä vanhoja.

Rakennuskulttuuri

Kaavaehdotukseen kootut inventoinnit sekä kartta on kokonaisuutena asianmukainen ja havainnollinen. Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvauksissa ja suunnitteluohjeissa indeksoidut maininnat alueista ja niitä koskevista kulttuurihistoriallisista arvoista ovat niin ikään asianmukaisia.

Museo on esittänyt kaavakartan yleismerkintöihin ja -määräyksiin viittausta laadittuihin inventointeihin ja niistä johdettaviin suojelutarpeisiin. Esitettyssä tekstimuodossa kaavakartan määräys on kuitenkin sangen yleisluontoinen. Museo pitää tarpeellisena, että määräys täsmennetään selvittämään indeksien sisältämät suunnitteluohjeet.

Yksiselitteisin, luotettavin ja karttateknisesti varmin lopputulos saavutetaan kuitenkin määräämällä kulttuuriympäristöliitekartta kohdeluetteloineen oikeusvaikutteiseksi.

Vastine:

Yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennetään seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitettyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."

Yleiskaavakarttaan lisätään tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloineen. Molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistetaan. Suoria viittauksia erillisiin selvityksiin ei tuoda kaavamääräyksiin.

Yleiskaavan kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Tämä muutos on tarkoitus toteuttaa kierroksella 2021-2024. Kaavakartat olisivat eri teemaisia, jolloin teeman mukaista tietomäärää yleiskaavassa pystyttäisiin lisäämään ja samalla parannettaisiin kaavakarttojen luettavuutta. Oikeusvaikutteinen kaavakartta arvokkaista kulttuuriympäristöistä tulee pohjautumaan Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakarttaan, missä kulttuuriympäristökohteet on nyt kattavasti selvitetty koko Lahden alueelta. Seuraavan kierroksen jatkotyössä tarkastellaan, mitä muita tietoja Kulttuuriympäristö -kartalla on syytä esittää ja millaisia kaavamääräyksiä on syytä antaa.

Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä on ehdotuksen nähtävilläolon aikana pyydetty erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajan kotiseututietouspaketin muodossa, minkä perusteella selvityksen tietoja täydennetään ja tarkistetaan yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitykseen

tehdään ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka ovat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia ovat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennetään seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitetyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."

Yleiskaavakarttaan lisätään tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloiheen. Molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistetaan.

Nastolan kulttuuriympäristöselvitystä täydennetään ja tarkistetaan Nastola-seuralta saadun palautteen perusteella yleiskaavatasoiseen selvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitykseen tehdään ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka ovat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia ovat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen.

LAHDEN KUNNALLISTEKNIikka, METSÄTOIMI

Lausunto:

VR-alueen yleiskaavamääräys "Hakkuut ulkoilureittien lähimetsissä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuuden ja maiseman säilyttäminen sekä metsän monikäyttö" sisältää toisilleen vastakkaisia tavoitteita. Virkistysalueen monikäytössä tulisi olla mahdollista esim. järvinäköalojen avaaminen ulkoilureittien varrelta. Tällöin kaavamääräys "maiseman säilyttäminen" ei toteudu. Kaavamääräyksen tulisi siten olla muodossa "Hakkuut ulkoilureittien lähimetsissä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuuden ja metsän monikäyttö."

Vastine:

Lausunnossa esiin tuotu näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja kaavamääräys sisältää tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista.

Muissa palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä on terminä liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Toimenpiteet:

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

LAHDEN VAMMAISNEUVOSTO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Lahden kaupungin vammaisneuvoston pitää tärkeänä yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta, joka tarkoittaa oikeutta esteettömään liikkumiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan. Tämän saavuttamiseksi Lahden kaupungin tulee huomioida esteettömyys ja muut erityisryhmien tarvitsemat tarpeet rakennus- ja ympäristösuunnittelussa, julkisissa kulkuvälineissä ja yleisillä väylillä.

Esteettömyyden vaatimukset tulee kirjata kaupungin strategiaan yhtenä kärkiteemana sekä pitää ne näkyvissä kaikissa suunnittelun ja kehittämisen vaiheissa ja asiakirjoissa. Nyt lausunnon kohteena olevista suunnitelmista esteettömyys terminä puuttuu lähes kokonaan. Kaavoituksellisen ohjauksen tärkein tehtävä on taata kaikille kaupunkilaisille tasavertaiset, virikkeelliset, turvalliset ja esteettömät mahdollisuudet liikkua niin kaupunkialueella kuin virkistysalueilla.

1. Lahden keskusta

Ydinkeskustan esteettömyydessä on puutteita niin liikkeisiin pääsyssä kuin kadulla liikkumisessa. Pyöräilevien ja jalankulkijoiden väylästöt ovat lähellä toisiaan ilman selkeitä erottavia elementtejä, tämä aiheuttaa vaaratilanteita. Ydinkeskustan viihtyvyyteen ja turvallisuuteen tulee panostaa. Keskustasta puuttuu istuimia ja muita kaupunkilaisten viihtyvyyttä lisääviä elementtejä. Viihtyvyys ja esteettisyys ei poissulje esteettömyysvaatimuksia. Kaupunkiliikenteen pysäkkien sijoittelu ja pysäkkien katokset eivät aina ole apuvälineystävällisiä.

2. Asumisen Lahti

Asuntotuotanto on Lahdessa hyvällä mallilla. Määrällisen rakentamisen sijaan on hyvä hetki alkaa panostaa laadulliseen rakentamiseen ja uusien asumismuotojen kehittämiseen. Lahtelaisten ikäihmisten ja erityisryhmien tarpeet kasvavat tulevina vuosina ja palveluiden saatavuus asumisen lähellä tulee turvata.

Teiden, kevyen liikenteen väylästöjen sekä virkistysalueiden talvikunnossapitoa tulee kehittää ja valvoa. Kävelyn ja pyöräilyväylien kehittämistyötä on jatkettava turvallisuus ja muuttuneet välineet (esim. sähköavusteiset pyörät) huomioiden.

3. Luonnonläheinen Lahti

Kestävä, virikkeellinen ja yhdenvertainen liikkuminen tulee huomioida sekä kaupunkialueella, että virkistysalueilla. Lehmusreitti ja Likolammen esteetön liikuntareitti ovat hyviä esimerkkejä kaikille saavutettavista alueista. Virkistysalueiden ja kulkureittien, muidenkin kuin pyöräteiden, talvikunnossapitoa tulee edelleen kehittää niin, että kaupunki pysyy toimivana kaikille asukkaille.

Kaupunkilaisten turvallinen ja sujuva arki nyt ja vuonna 2030 on tavoite, jota kohti Lahden kaupungin kehittämisen, suunnittelun ja toteutuksen tulee kulkea.

Vammaisneuvoston kokous 3.9.2020 lisäykset:

4. Lahden keskustan kehittäminen on edennyt autottomaan suuntaan ja kehitystyö jatkuu edelleen. Mitä laajemmaksi kävelykeskusta muodostuu sitä suurempi tarve invapysäköintipaikoilla on. Kaupungeissa, joissa on laajat kävelyalueet, on invatunnuksilla varustetuille autoille merkityt kulkureitit, joita pitkin pääsee invapysäköintipaikoille. Niitä on riittävästi sijoitettuna sinne, missä ihmiset kokoontuvat. Meillä niitä ei ole edes sairaaloiden tai pääterveysaseman lähellä kuin muutama, pääterveysasemalla peräti kaksi kappaletta. Edelleen, olemassa olevat invapaikat eivät saa olla pyöräparkkeja eivätkä lumenkaatopaikkoja talvisin.

5. Yleisille alueille ja tienvarsille lisää roska-astioita

Vastine:

Lahden suunta -työn tärkeä lähtökohta on Lahden kaupungin strategia. Lahden suunta -työn osana laaditaan koko kaupungin tasolle strateginen yleiskaava, joka ohjaa tarkempaa suunnittelua. Esteettömyys on tärkeä teema ottaa huomioon strategiatasoisissa suunnitelmissa, mutta esteettömien ratkaisuiden tarkempi suunnittelu ja toteutus kuuluvat yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan kirjatut toimenpiteet edistävät esteettömyyden toteutumista. Kävelyn ja pyöräilyn selkeä erottelu omille kulkuväylilleen parantaa liikenneturvallisuutta ja talvikunnossapidon parantaminen hyödyttää niin kävelijöitä kuin pyöräilijöitä. Ensiaputoimilla tarkoitetaan ensisijaisesti risteysalueiden liikenneturvallisuuden ja kulkumuotojen erottelun mahdollistamista risteysalueilla sekä esimerkiksi kulkua haittaavien päällystevaurioiden korjaamista pyöräilyn ja kävelyn pääreiteillä. Edelleen yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla ollaan päivittämässä esteettömien kulkureittien suunnitteluohjeistusta, mutta siihen ei tällä kaavatasolla oteta kantaa.

Yleiskaavassa ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa esitetyn pyöräilyn tavoiteverkon mukaisesti tavoitteena on erotella kävely- ja pyöräily omille kulkuväylilleen keskustassa. Näin ollen vammaisneuvoston lausunto tukee hyvin kaupungin tavoitteita niin kävelyn ja pyöräilyn kuin esteettömyyden edistämisen kannalta. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman yhtenä toimenpiteenä on myös kävelyn ja pyöräilyn pääreittien talvikunnossapidon kehittäminen.

Ydinkeskustan viihtyisyys ja turvallisuus on ovat Lahden suunta -työssä tavoitteina. Detaljitason suunnitteluratkaisut, kuten kadunkalusteet, joukkoliikennepysäkit ja niiden katoksien sijoittelu, ratkaistaan katukohtaisen suunnittelutyön yhteydessä, eikä niihin oteta yleiskaavatasolla kantaa. Muistutuksessa on tuotu esiin useita puutteita ja parannusehdotuksia detaljitason suunnitteluun. Nämä asiat viedään tiedoksi eteenpäin asioista vastaaville viranomaisille. Lahden suunta -työn osalta asiat merkitään tiedoksi, sillä asioihin ei voida vaikuttaa suoraan tällä suunnittelutasolla.

Toimenpiteet:

Kaavaselostukseen lisätään kuvausta esteettömyyden merkityksestä ja tärkeydestä osana laadukasta ja toimivaa kaupunkiympäristöä.

LAHDEN YMPÄRISTÖPALVELUT

Lausunto:

Ympäristöpalveluiden Lahden yleiskaavan Y203 luonnoksesta antamassa lausunnossa esiintuodut asiat on pääsääntöisesti huomioitu kaavaehdotuksessa. Lahden hiljaisten alueiden kartoituksen tuloksia on huomioitu tuomalla asia esiin yleiskaava-alueiden nykytilan kuvauksissa, muttei alueen suunnitteluohjeissa. Ympäristöpalvelut katsoo, että hiljaisten alueiden huomioiminen tulee sisällyttää myös suunnitteluohjeisiin, jotta nämä alueet tulisi varmemmin huomioitua tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ja mahdollisissa tulevilla hankkeissa.

Vastine:

Lahden hiljaisten alueiden kartoituksen tiedot on viety suoraan yleiskaavan aluekohtaisten suunnitteluohjeiden nykytilan kuvauksiin, minkä kautta tieto on kaikkien saatavilla. Sen sijaan aluekohtaisissa suunnitteluohjeissa hiljaisille alueille ei ole asetettu tavoitteita. Suunnitteluohjeisiin on tarkoituksenmukaista lisätä myös alueita koskevat tavoitteet seuraavassa muodossa "Aluetta ja sen ympäristöä suunniteltaessa kiinnitetään huomiota hiljaisen alueen merkitykseen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta."

Toimenpiteet:

Alueellisiin suunnitteluohjeisiin lisätään hiljaisia alueita koskevat tavoitteet seuraavassa muodossa "Aluetta ja sen ympäristöä suunniteltaessa kiinnitetään huomiota hiljaisen alueen merkitykseen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta."

PUOLUSTUSVOIMIEN 1. LOGISTIKKARYKMENTTI

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Puolustusvoimat pyytää merkitsemään puolustusvoimien käyttämät alueet samanlaisella EP Puolustusvoimien alue merkinnällä.

Kaavamääräyksiin tulee lisätä Puolustusvoimien tarpeet tuulivoimarakentamisessa:

Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta.

Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen.

Kaavoitettavalla alueella voi sijaita Puolustusvoimien käyttämiä kaapeleita. Puolustusvoimien kaapeleiden näyttö tilataan Johtotieto Oy:ltä. Johtotieto Oy ohjaa rakentajia kaapelivaurioiden välttämiseksi. Alueella voi sijaita Suomen Turvallisuusverkko Oy:n (STUVE Oy) kaapeleita.

Vastine:

Yleiskaavaehdotuksessa Kuivannontien varressa oleva puolustusvoimien käyttämä alue on osoitettu EP-1 aluevarausmerkinnällä ja Pesäkalliolla sijaitseva alue ep-viivarajana. Lausunnon mukaisesti alueet on tarkoituksenmukaista osoittaa yhteneväisellä kaavamerkinnällä EP, puolustusvoimien alue. Muutoksen jälkeen ep-viivaraja -merkintä poistetaan kaavamääräyksistä ja -merkinnöistä.

Tuulivoimaloihin liittyvä lisäyspyyntö on rakennusjärjestykseen kuuluva asia. Lahden rakennusjärjestystä ollaan uudistamassa. Tieto puolustusvoimien kannasta asiaan on toimitettu eteenpäin Lahden rakennusvalvontaan asian lisäämiseksi rakennusjärjestykseen.

Yleiskaavassa ei esitetä Puolustusvoimien käyttämiä kaapeleita tai Suomen Turvallisuusverkko Oy:n kaapeleita. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa selvitetään kaapelien sijainti.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Pesäkalliolla sijaitseva puolustusvoimille varattu alueen viivaraja (Puolustusvoimille varatun alue osan raja) korvataan EP-2 aluevarausmerkinnällä (Puolustusvoimien alue). EP-2 alueelle lisätään alueellinen nykytilankuvaus ja suunnitteluohje.

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Luonnosvaiheessa annettu palaute on huomioitu hyvin kaavaehdotuksessa ja yleiskaavaehdotus on lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 mukainen.

Pohjavesien turvaaminen on tunnistettu tärkeäksi ekosysteemipalveluksi. Pohjavesialueilla tai koulujen ja asutuksen läheisyydessä sijaitsevien elinkeinoelämän alueiden kaavamerkintä on osoitettu TY-merkinnällä sekä elinkeinoelämän ja asumisen yhdistelmäalueilla TY/A-merkinnällä. Näin pohjavesiä ja ympäristöä koskevat tavoitteet tavoittavat suunnittelijat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Alueen pohjavesien suojelu voidaan kohdentaa paremmin, eikä elinkeinoelämän sijoittumista rajoiteta tarpeettomasti.

Keskustatoimintojen alueella on korostettu alueen roolia kaupan suuryksiköiden ja palvelujen ensisijaisena paikkana. Elinkeinoelämän aluevarauksissa on lisätty selventävä määräys siitä, ettei alueita ole tarkoitettu päivittäistavarakaupalle.

Yleiskaavassa on osoitettu alueellisesti merkittävät kaupallisten palvelujen alueet (P) sekä seudullisesti merkittävät kaupan alueet (Pkm), joihin on määritelty maakuntakaavan tavoitteiden mukainen enimmäismitoitus. Vähittäiskaupan suuryksikkö -kohteet (km) on osoitettu sisältämään päivittäistavaramyyntiä. Yleiskaavassa Pkm/T-merkinnällä on seudullisesti merkittävälle kaupallisille palveluille ja elinkeinoelämälle varattuja alueita; Kariston portti ja Kujala. Ne ovat linjassa maakuntakaavan vähittäiskaupan kehittämisen kohdealueiden (km) kanssa. Yleiskaavassa ei ole esitetty kaupan laatua koskevia määräyksiä kaupallisten palvelujen alueilla. Suunnitellulla maankäytöllä ei ole haitallisia vaikutuksia Lahden kaupunkiseudun kaupan palveluverkon tasapainoisuuteen sekä alueellisen ja väestöryhmittäisten palvelujen saavutettavuuteen. Aluevaraus Pkm-10 on kaavakartalla merkinnällä Pkm-11.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa on tunnistettu monipuolinen keinovalikoima hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi sekä kestävien kulkutapojen osuuden nostamiseksi. Suunnitelma jalkauttaa hyvin Päijät-Hämeen vuonna 2019 hyväksytyyn liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita viisaan, turvallisen ja kestävä liikunnan edistämiseksi ja osalla toimenpiteistä on myös seudullisia ulottuvuuksia. Pyöräilyn tavoitteellisten pää- ja aluereittien toteutuksessa Päijät-Hämeen liitto kannustaa yhteistyöhön kuntarajat ylittävissä yhteyksissä naapurikuntien ja Uudenmaan ELYn kanssa. Jatkossa jää arvioitavaksi, kuinka suuria kustannuksia toimenpiteiden toteuttaminen vaatii. Esitettyjen mittareiden seuranta onkin tämän kannalta keskeistä.

Vastine:

Aluevaraus Pkm-10 on kaavakartalla merkitty virheellisesti merkinnällä Pkm-11. Merkintä korjataan kaavakartalle. Lahden kaupunki suhtautuu erittäin positiivisesti yhteistyöhön pyöräilyn tavoiteverkon laajentamiseksi seudun kuntarajojen yli. Yhteistyö teemojen parissa on osa Lahden seudun MAL-työtä. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Aluevarauksen Pkm-10 merkintä korjataan kaavakartalle.

SUOMEN METSÄKESKUS, ETELÄINEN PALVELUALUE

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Ehdotusvaiheen kaava on edennyt selkeästi parempaan suuntaan metsätalouden harjoittamisen ja metsätalouden toimintaedellytysten näkökulmasta, kun VU ja VR merkityjä alueita on siirtynyt MU ja MY merkityiksi alueiksi ja näiltä alueilta maisematyölupavaatimus on muutoksen myötä poistunut.

Suomen metsäkeskus lausuu, että MY-merkityt alueet ovat poikkeuksellisen laajoina ehdotusvaiheen kartoilla, joissa MY-merkinnän tarve ei välttämättä selviä suunnittelumääräyksestä tarkkana ja suunnittelutyössä helposti huomioitavana rajauskohdennuksena.

Suomen metsäkeskus lausuu, että SL-aluevarauksella ei tule esittää sellaisia alueita, joiden perustamisesta ei ole neuvoteltu maanomistajan ja Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Lahden yleiskaava 2030 Y-230 Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartalla on esitetty yksityisessä maanomistuksessa olevia metsäalueita suojelualueiksi.

Suomen metsäkeskuksen näkemyksen mukaisesti ehdotusvaiheeseen kuuluvassa suunnittelumääräyksessä ja kaavaehdotuskartoissa on havaittu olevan vielä selkeytettävä seuraavien osa-alueiden kohdalla.

M-, MY-, MU- alueidensuunnittelumääräykset ovat perin yksityiskohtaisia, joilla on pyritty määrittelemään kunnan tahtotilaa alueiden käytön suunnittelun osalta. Mielestämme metsätalousalueille kohdennetut lisätarkennukset tulisi poistaa lopullisesta kaavasta niiden ollessa suositusten omaisia eikä velvoittavia.

Olemme tutustuneet Lahden kaavaluonnoksesta tehtyyn metsätalouden vaikutusten arviointiin ja toteamme, että pääosiltaan vaikutusten arvioinnissa on käsitelty niitä merkityksellisiä osatekijöitä, jotka vaikuttavat merkittävästi metsätalouden harjoittamiseen ja tulojen muodostumiseen metsätalouden harjoittamisen osalta. Lahden yleiskaavan luonnosversiosta saatujen metsäalan toimijapalautteiden perusteella metsätalouden vaikutusten arviointi on nyt sisällytetty ehdotukseen osiltaan numeerisena, mitä pidämme hyvänä parannuksena edelliseen versioon vertailtuna. Yksityisteiden käytön oikeutukseen, tiestölle muodostuviin rasitteisiin ja tiekunnille kohdistuviin kustannusvelvoitteisiin ja turvalliseen tien käyttöön vaikuttavat näkökulmat ulkoilureittien ja metsätiestön päällekkäisyydestä johtuen ovat jääneet metsätalouden vaikutusten arvioinnissa tyystin tekemättä, mitä pidämme selkeänä ja merkittävimpänä puutteena tehdyssä arviointityössä.

Suomen metsäkeskus lausuu, että ne tiekuntien tieosuudet, joista yhteiskäytön sopimusta ei ole laadittu tai neuvotteluja ole käyty poistettaisiin vahvistettavalta Lahden yleiskaavasta tavoitteellisina reitistöinä. Ulkoilulain 1§:n mukaan ulkoilureitin muodostaminen ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa kiinteistölle.

Suomen metsäkeskus lausuu, RV rantavyöhyke merkinnästä, että se tulee muuttaa muotoon M/RV, eli maa- ja metsätalousvaltainen alue/Rantavyöhyke. Muutos selkeyttäisi tulkintaa metsälain voimassa olost, kun alue on osoitettu selkeästi metsätaloukskäyttöön. Nyt alueen osoittaminen maa- ja metsätalous käyttöön tulee esille vain suunnittelumääräyksessä. Muuten suunnittelumääräys on selkeä.

Vastine:

Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt MY-alueet ja niiden rajaukset perustuvat pitkälti voimassa oleviin osayleiskaavoihin ja näiden kaavamerkintöihin ja -määräyksiin. MY-merkintää on käytetty Luoteis-Nastolan ja Uudenkylän osayleiskaavan alueella ja kyseiset merkinnät on siirretty Lahden yleiskaavaehdotukseen. Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavassa MY-merkintää ei ole käytetty. Ko. merkinnän sijaan kaava-alueen lampien ympärillä on käytetty MU-merkintää. Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. Kyseisen kaavan selvityksien perusteella on arvioitu merkinnän kohdistuvan ensisijaisesti alueiden ympäristön arvoihin ja tämän vuoksi Lahden yleiskaavaehdotukseen alueet on merkitty MY-merkinnällä.

Lahden yleiskaavaehdotuksen liitteenä olevassa "Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet" -teemakartassa on esitetty samalla värillä olemassa olevat luonnonsuojelualueet ja muut arvokkaat luontokohteet. Muut arvokkaat luontokohteet käsittävät mm. suojellut luontotyypit ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat LUMO-kohteet. Teemakartalla olevia kohteita ei siis ole esitetty suojeltaviksi ja perustettaviksi luonnonsuojelualueiksi (SL). Yleiskaavaehdotuksen kaavakartalla on muutamia alueita, joilla osoitettu luonnonsuojelualue (SL) kohdistuu yksityisen maanomistajan alueelle, vaikkei alueen suojelusta ole päätöstä. Tällaisia kohteita sijaitsee esimerkiksi osana isompaa suojelualueetta (SL-8, SL-29), jolloin yleiskaavassa on tarkoituksen mukaista osoittaa koko alue suojelualueeksi. Osa alueista perustuu voimassa oleviin osayleiskaavoihin ja maanomistajien kanssa on käyty keskusteluja alueiden suojelemiseksi (SL-19, SL-20, SL-24). SL-24 osalta on tullut maanomistajalta esitys alueen kaavamerkinnän muuttamisesta MY-alueeksi.

Yleiskaavan M, MY ja MU kaavamääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä metsätoimijoiden ja viranomaisten kanssa. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on kaavaehdotusta laadittaessa tarkasteltu suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnöillä osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja sekä yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. M, MY ja MU -alueille osoitetut kaavamääräykset eivät estä alueiden käyttöä taloudellisen metsänhoidon alueina, eivätkä estä alueiden käyttöä erä- ja riistatalousalueina.

Palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältävät tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista. M- ja MY-kaavamääräyksiin ei tehdä muutoksia tässä yhteydessä.

Yleiskaavan nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet toimivat tietopohjana alueiden ominaisuuksista eri tehtäväkentillä työskenteleville viranomaisille ja suunnittelijoille. M-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet sisältävät tietoa esimerkiksi alueen mahdollisista erityisistä luonto- ja maisema-arvoista. Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet eivät saa lainvoimaa.

Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Siksi yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset ulkoilureittiyhteydet ja niiden muodostama verkosto. Ulkoilureitistöjen esittämisellä yleiskaavassa pyritään turvaamaan reitistöjen jatkuvuus. Ulkoilureitistöjen toteuttaminen tehdään erikseen, eikä yleiskaavassa määritellä reittien tarkempaa suunnittelua, toteutustapaa tai aikataulua. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Mahdollisuuksien mukaan ulkoilureitit on osoitettu Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta ulkoilureittien osoittaminen metsänteille on osittain ristiriitaista ja siten ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehtiminen on aiheellista. Metsähakkuut ovat kuitenkin lyhytaikaisia toimintoja, eivätkä aiheuta jatkuvaa raskasta liikennettä metsänteillä. Lisäksi liikkuminen metsänteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevasta puunajosta on asianmukaista varoittaa muita alueella liikkuvia nykytilanteessakin.

Metsävaikutusten arviointi on laadittu yleiskaavatasolla ja katsomme sen laajuudeltaan riittäväksi yleiskaavatyön ratkaisujen pohjaksi. Lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa selvitetään tarkemmin esimerkiksi yksityisteiden Kemera-tukiasiaa yksityistieasioista vastaavien kaupungin virkamiesten ja Metsäkeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Asiaa on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa sekä Metsäkeskuksen luonnosvaiheen lausunnon vastineessa. Tässä kohtaa teemaan liittyen mainittakoon vielä, että ulkoilureittien sopimuksien ja reittitoimituksien kannalta selkeämpää on osoittaa reitti metsänteille kuin metsätien viereen. Neuvottelut ja sopimukset laaditaan tieosuuskunnan kanssa reitin ollessa osoitettuna metsänteille. Reitin ollessa osoitettu kulkemaan metsätien ulkopuolelle, määräytyy sopimuskumppanit maanomistuksen mukaisesti.

Rantavyöhykealueen merkinnällä RV on yleiskaavaehdotukseen osoitettu alueet, joilla voimassa oleva osayleiskaava jää voimaan. Metsälain voimassa olon tulkinta tulee näin ollen tehdä alueella voimassa olevan osayleiskaavan kaavamerkintöjen ja -määräyksien perusteella, ei RV-merkinnän perusteella. Palautteissa on tuotu esiin RV -rantavyöhykkeen kaavamääräyksen epäselvyys ranta- asemakaavoitettujen alueiden osalta, joten kaavamääräystä täsmennetään väärinymmärryksiä välttämiseksi tältä osalta.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muutetaan kaavakarttaan SL-24-aluevaraus MY-alueeksi ja liitetään se osaksi MY-10 aluetta. MY-10 yleiskaavaindeksin nykytilankuvaus ja suunnitteluohje korjataan.

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

RV-Rantavyöhykkeen kaavamääräys muutetaan muotoon:

Alue on tarkoitettu pääasiassa loma-asunto- ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ranta-alueella on muu kuin MRL 72 §:n 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty. Alueella noudatetaan seuraavien vahvistettujen osayleiskaavojen merkintöjä- ja määräyksiä:

RV/1 Luoteis-Nastolan osayleiskaava

RV/2 Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

RV/3 Villähde-Koiskalan osayleiskaava
RV/4 Iso-Kukkanen, Salajärvi, Ruuhijärvi rantayleiskaava
Osalla alueista on voimassa ranta-asemakaava.

Lisäksi kaavamääräyksiä kohtaan "Suunnittelu- ja toteutusohjeet" lisätään tieto:
Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-
asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty
yleiskaavassa.

VR-YHTYMÄ OY

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Ympäristö

Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Raideliikenteen kasvu on välttämätön edellytys ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Liikenteen sähköistymistä on mahdollista hyödyntää ilmastotavoitteiden saavuttamisessa edistämällä kaupunkialueilla sähköbussiliikennettä sekä pendelöinnissä raideliikennettä. Toimivat matkaketjut lisäävät siirtymää kohti kestäviä liikennemuotoja.

Kestävä kaupunkiliikkuminen

Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelmat ja hankeohjelmat tulee käydä läpi yhdessä sidosryhmien kanssa. Erityisesti palvelutasohankkeet, joukkoliikennejärjestelmä, aseman(ien) saavutettavuus, liityntäpysäköinti ja muut radanvarsi/rautatieasiat. Myös kaavoitus- ja maankäyttöasiat on syytä käydä tarkemmin läpi, tässä erityinen fokus radanvarressa ja asemaseudussa ja ns. liikennesolmujen sujuvassa kehittämisessä. Kaavaesityksessä on nyt selviä puutteita ja kysymyksiä. Esimerkiksi kevyen liikenteen pääreiteissä on toivomisen varaa rautatieasemaa, radanvarsta ja rautatieasemaliityntöjä ajatellen. Tarvitaan laatukäytäviä, parannusmietintöjä ja lisää säteittäisyhteyksiäkin.

Lahden matkakeskus ja liikenteen solmukohtat

Lahdessa pitää yhä panostaa matkakeskuksen matkaketju- ja toimivuusparannukseen, sillä Lahti kuuluu Helsingin metropolialueeseen ja on tiivis ja selvä työvoimaintensiivisten palvelulinkeinojen panostuskohde. Eteläisellä ohitustiellä tulee olla selkeä reitti- ja info-opastusjärjestelmä matkakeskukseen. Keskustapalveluiden alue pitää saada ulottumaan ja kehittämään aseman seudulle asti.

Huomiota tulee kiinnittää henkilöauto- ja polkupyöräpysäköinnin kehittämiseen. Kapasiteetin tulee olla riittävän suuri sekä henkilöautoille että polkupyörille. Toimiva liityntäpysäköinti on yksi edellytyksistä toimiville matkaketjuille.

Pyöräilyn tavoiteverkko on päivitetty 2019, mutta VR:n mielestä radanvarsia ja asemaseudun saavutettavuutta tulee pyrkiä vielä enemmän kehittämään.

Villähteen asemaseudun kaavarunko

Liikennejärjestelmän kehittäminen on tiiviisti sidoksissa maankäyttöön, kaavoitukseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Asuntotuotannon kehittäminen raideyhteyksien varrelle tukee kestävä kehityksen tavoitteita.

Lankilantien pohjoispäässä raideliikenne aiheuttaa nykyiselle asutukselle ohjearvon ylittävää melua sekä päivällä että yöllä. Myös Pihtiläntiellä melutasot ylittyvät. Uusi asutus tulisi osoittaa melualueen ulkopuolelle. Kevyen liikenteen verkoston kehittämissuunnitelmissa tulee huomioida turvalliset liikkumisreitit radan läheisyydessä.

Paikallisjunaliikenteen liikennemäärien kasvattaminen edellyttää toimivia joukkoliikenneyhteyksiä ja riittävää liityntäpysäköintikapasiteettia henkilöautoilla ja polkupyörille. Nykyinen henkilöautojen pysäköintikapasiteetti on riittämätön, mikäli matkustajamääriä pyritään nostamaan.

Raideliikennevaraukset kaavassa

Uudenkylän terminaali-alue on kaavakartassa pisimmilläänkin alle kilometrin mittainen. Uusien terminaali-alueiden raidepituudet tulisi mitoittaa 1100 m pituisille junille, jotta ne vastaisivat

kansainvälisen rautatielogistiikan, eli käytännössä Suomen ja Venäjän välisen rautatieliikenteen tarpeisiin. Varsinaisen raidepituuden lisäksi tulee huomioida raiteiston vaihdealueen viemä tila, turvalaitteiden varoetäisyydet jne.

VR haluaa kiinnittää huomiota TEN-T ydinverkon kehittämistarpeisiin, jotka tulee huomioida yleiskaavassa. VR pitää lisäraiteen huomioimista Lahden ja Hakosillan välillä hyvänä asiana, sillä liikenteen kasvaessa tarve tälle tulee kasvamaan nopeasti. Kaavan osalta merkintä Lahden tavararatapihasta jää epäselväksi.

VR pitää positiivisena asiana, että yleiskaavassa on säilytetty ratayhteys Mukkulaan.

Hennalan uuden seisakkeen ja Heinolan uuden ratayhteyden osalta suunnitelmat edellyttävät VR:n näkemyksen mukaan läpikäyntiä ja jatkotarkastelua muiden yhteyksien ja olemassa olevan radan osalta.

Duoraitiotieliikenne

Mahdollisuutta käyttää rautatietä raitieliikenteeseen Hennalan ja Uudenkylän sekä Hollolan, Orimattilan, Lahden ja Heinolan välillä on alettu valmistella osana Lahden kaupungin ja Lahden kaupunkiseudun uutta joukkoliikennejärjestelmää.

VR:n näkemyksen mukaan duoraitiotieliikennettä ei tulisi ohjata Lahden alueella matkakeskuksen ympäristössä Riihimäki-Lahti-Kouvola -radan pääraiteille. Kyseisen rataosan liikenne on jo nykyisellään hyvin vilkasta sekä matkustaja- että tavaraliikenteen osalta, jolloin konfliktit eri liikennemuotojen välillä olisivat vaikeasti vältettävissä. Käytännössä muu junaliikenne luultavasti estäisi tasavälisen ja säännöllisen liikennöinnin duoraitiotiellä, jos sitä ei kyseisessä kohdassa eriytettäisi omille raiteilleen.

Vastine:

Kestävä kaupunkiliikkuminen

Radanvarren alueen suunnittelu perustuu matkakeskuksen ja keskustan läheisyyden hyödyntämiseen ja siten alueiden suunnittelussa huomioidaan erityisesti kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet. Matkakeskus on yksi pyöräilyn pääreitistön solmukohdista. Siitä haarautuu pääpyöräreitit niin Renkomäen suuntaan etelään, kuin keskustan suuntaan pohjoiseen, sekä myös radan pohjoispuolella Mannerheiminkatuun liittyen pääreitit itään ja länteen. Mannerheiminkadun pääpyöräreitit sijoittuminen tutkitaan tarkemmin, kun Mannerheiminkatua kaavoitetaan kaduksi. Lisäksi aluereittitasoiset pyöräväylät lähtevät radan eteläpuolelta länteen kohti Hennalaa, sekä radan pohjoispuolelta itään Askonkatua pitkin. Lahden rautatieasema on hyvin saavutettavissa pyöräilyn pääreittejä pitkin kaikista ilmansuunnista.

Lahden pyöräilyn tavoiteverkkotyön yhtenä perustavanlaatuisena periaatteena on myös se, että kaikilla katuverkon osilla on pystyttävä pyöräilemään, ei vain pääreiteillä. Näin ollen pyöräilyn tavoiteverkkoon ei ole mahdollista, eikä tarpeellista piirtää kaikkia säteittäisyhteyksiä pää- ja aluereittien lisäksi.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa yhtenä toimenpiteenä on pyöräilyn viitoituksen suunnittelu ja toteuttaminen.

Lahden matkakeskus ja liikenteen solmukohdat

Tavoitteena on toteuttaa Lahden matkakeskuksen alueelle n. 600 liityntäpysäköintipaikkaa ja n. 700 pyöräpysäköintipaikkaa. Liityntäpysäköinnin ratkaisujen kaavoitusta edistetään siten, että molemmin puolin rataa voidaan tarjota sujuvasti saavutettavia liityntäpysäköintipaikkoja.

Matkakeskuksen länsipuolelle, sekä Moisionkadulle on suunnitteilla laadukkaat pysäköintilaitokset, joihin molempiin on mahdollista osoittaa 250...300 liityntäpysäköintipaikkaa ja joissa voidaan huomioida sekä sähköautojen lataus sekä säilytysturvallinen pyöräpysäköinti. Matkakeskus Läntinen -pysäköintilaitoksen arvioidaan valmistuvan v. 2023 ja Moisionkadun pysäköintilaitoksen v. 2030 jälkeen. Radanpään pysäköintialuetta voidaan kehittää maanpäällisenä liityntäpysäköinnin palvelualueena, jossa myös saattoliikenne on mahdollista. Liityntäpysäköinnin järjestelyissä on lähialueen täydennysrakentamiskohteiden vuoksi tällä hetkellä tilapäisjärjestelyjä. Pysäköinnin maksuttomuus ei tiiviissä yhdyskuntarakenteessa ja keskustan läheisyydessä ole mahdollista, mutta liityntäpysäköinnin maksujärjestelmien kehittäminen puoltaa paikkaansa.

Matkakeskuksen aluetta ja sen käytettävyyttä parannetaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Matkakeskuksen alueella on useita toimijoita ja matkakeskuksen toiminnallisuuden varmistaminen kuuluu kaikille alueen toimijoille. Kaupunki ei myöskään hallinnoi matkakeskuksen aluetta, joten kehittämiseen tulisi sitoutua yhdessä. Esimerkiksi Matkakeskus läntisen alueen suunnitelma on laadittu yhteistyössä VR:n kanssa ja alueen kunnallistekniikka on juuri valmistunut. Alueen korttelirakentamista on suunniteltu yhdessä VR:n kanssa, sillä VR on siellä osaomistajana. Myös matkakeskuksen alueen opastusta ollaan kehittämässä yhteistyössä Väyläviraston ja VR:n kanssa. Kehitteillä olevan Asemanseutuyhteistyön toimintamallin kautta yhteistyö tiivistyy entisestään.

Lahden eteläisen kehätiehankkeen yhteydessä hankeryhmässä on laadittu erillinen viitoituksen yleissuunnitelma, joka on valmistunut 14.6.2019. Viitoitussuunnitelmaan sisältyy pääpiirteissään portaali viitoituksen muutokset, sekä kaupungin kaduiksi siirtyvillä kaduilla, että olemassa olevien katuverkon viitoituksen tarvittavat muutokset. Suunnitelman mukaan Lahden matkakeskus opastetaan paikalliskohteena, matkakeskusta lähinnä olevissa liittymissä. Yleissuunnitelman mukaan Lahden kehätiellä periaatteena on ollut, että viitoituksella ohjataan ensin Lahteen ja Lahden katuverkolla opastetaan tarkemmin matkakeskuksen eri toimintoihin. Muun muassa Lahden matkakeskuksen liityntäpysäköintipaikat, pakettipalvelut ja asemapalvelut ohjataan tarkemmin katuverkolla. Matkakeskuksen ympäristössä muuttuva maankäyttö liityntäpysäköintipaikkoineen voi johtaa joltain osin erillisviitoituksen tarpeeseen, joka palvelee myös jalankulku ja pyöräliikenteen osalta sujuvia matkaketjuja.

Viitoituksen suunnitelmissa on huomioitu valtakunnalliset Väyläviraston ohjeet. Valtatie- ja maantieverkon liittymissä opastetaan yleensä ensin kunta ja lähinnä olevat paikalliskohteet. Lahden katuverkolla keskustan suuntaan olevissa viitoitusportaaleissa esitetään pääsääntöisesti paikalliskohteita, joten mahdolliset reittiopasteet suunnitellaan enemmässä määrin erillisviitoituksen yhteydessä. Erillisviitoituksen etuna voi katsoa sen, että se palvelee hyvin suunniteltuna myös jalankulku- ja pyöräliikennettä. Lahden kehätie muuttaa tarvetta liikenteen ohjaamista kehätien valmistumisen myötä toivotuille sisääntuloteille, jotta katuverkon liikennehaitat kuormittuisi tasaisemmin ja maankäytön kehittämiseksi jäisi enemmän tilaa.

Villähteen asemanseudun kaavarunko

Lausunnossa on tuotu esiin useita tarkemmassa suunnittelussa huomioitavia asioista. Näiltä osin lausunto merkitään tiedoksi.

Yleiskaavan asuinalueella A-38 rautatietä lähinnä sijaitsevilla rakennuspaikoilla ylittyvät sekä päiväajan, että yöajan melun ohjearvot. Kyseiset rakennuspaikat ovat rakennettuja ja lisäksi voimassa olevassa asemakaavassa on radan varteen osoitettu muutamia rakennuspaikkoja, jotka eivät ole rakentuneet. Asemakaavassa on annettu määräyksiä meluun liittyen. A-38 -asuinalueen uusien aluevarauksien osalta yöajan ohjearvot ylittyy Tammentien pohjoispuolella olevalla alueella ja asia tulee ottaa huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Muilta osin uudet asumisen alueet on osoitettu Villähteen asemanseudulla melualueen ulkopuolelle. Villähteen asemanseudun kaavarunkotyössä on kiinnitetty huomiota kevyen liikenteen turvallisuuteen ja aseman

saavutettavuuteen. Luonnosvaiheen jälkeen laaditut liikenteelliset tarkastelut tulevat näkymään kaavarunkoehdotuksessa. Ratkaisut eivät näy yleiskaavan suunnittelutasolla. Reittien ja liityntäpysäköintien suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

Raideliikennevaraukset kaavassa

Uudenkylän terminaali-alue on olemassa oleva toiminta ja osoitettu yleiskaavaan nykyisen mittaisena. Terminaali-alueen pidentäminen ei ole mahdollista alueen muiden toimintojen vuoksi.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 päärata Kerava–Lahti-oikoradan ja Riihimäen radan erkanemiskohdasta itään, aina maakuntarajalle saakka, on esitetty ”Merkittävästi parannettava rataosa” -merkinnällä. Rataosalla tulisi varautua lisäraiteeseen. Lisäraidevaraus on merkitty asemakaavaan Lahden aseman kohdalla. Lisäraiteen toteuttamisajankohtaa ei tiedetä. Väylävirasto on esittänyt näkemyksensä, että Kerava–Lahti–Kouvola–Luumäki osuudella tulisi maankäytössä varautua neljään raiteeseen <https://vayla.fi/suunnittelu/liikennejarjestelman-suunnittelu/rautateiden-kehittaminen>. Lisäksi maakuntakaavassa Lahti-Heinola rata on osoitettu nykyisen linjauksen mukaan ”Päärata”-merkinnällä ja uuteen linjaukseen ”Ohjeellinen päärata” -merkinnällä.

Lahden yleiskaavaehdotuksessa rataverkolla on käytetty kahta erilaista kaavamerkintää: RAUTATIE ja UUSI RAUTATIE. Uusi rautatie on osoitettu Lahti-Heinola radalle välille Koiskala-Kaupunginraja ja muilta osin rautatiet on osoitettu RAUTATIE -merkinnällä. Rautateiden osalta rataosuuksien kehittämistavoitteet eivät tule selkeästi esiin yleiskaavassa ja merkintätapaa on tästä syystä tarpeen muuttaa.

Hennalan seisakkeen palauttamisesta on tehty useita selvityksiä, niistä laajin on vuonna 2014 VR Trackin tekemä ”Hennalan seisakkeen raiteistoselvitys”. Seisakkeen avausuunnitelmat liittyvät alueen ennakoituun väestömäärän kasvuun, joka johtuu varuskunnan lakkautuksesta ja alueen muuttumisesta pääosin asuntoalueeksi. Vanhan varuskunta-alueen ennakoitu väkiluku on 5000 asukasta. Hennalan seisakkeen avaaminen vaatii vielä teknistä jatkotarkastelua VR:n kanssa.

C3 – *keskustatoimintojen alue* tarkoittaa ratapiha-alueen kehittämistä keskustamaisesti tiivistyvänä yhdyskuntarakenteena, v. 2012 pidetyn radanvarren ideakilpailun pohjalta. Mannerheiminkadun muutos kaupunkibulevardiksi edistää tätä tavoitetta ja alueen omistaja onkin laatimassa ratapiha-alueen ideasuunnitelmaa Mannerheiminkadun kaavatyön kanssa samanaikaisesti.

Lahden kaupunkiseudun kuntien ja valtion kesken solmittavassa MAL-sopimuksessa Lahti sitoutuu kehittämään Lahden keskusta-alueita uudis- ja täydennysrakentamalla alueita (mm. matkakeskus ja radanvarsi ml. Hennalan seisake), ja edistämään Lahden asemanseudun ja ratapihan maankäytön suunnittelua. Lisäksi kunnat sitoutuvat toteuttamaan yhteisen yleiskaavatarkastelun Orimattila–Lahti–Heinola ratayhteyteen perustuvalla kehityskäytävällä. Työssä tarkastellaan myös duoraitieliikenteen edellytyksiä ja toteutumisen vaikutuksia.

Duoraitieliikenne

MAL-sopimuksen toimenpiteenä Lahden kaupunkiseutu selvittää yhteistyössä Kuopion kaupunkiseudun sekä Väyläviraston kanssa duoraitieliikenteen edellytyksiä nykyisellä rataverkolla. Heinola ja Lahti toteuttavat duoraitieliikennekokeilun EU:n hankerahoituksella, mikäli hankehakemus hyväksytään.

VR:n näkemys raiteiden ja rataosan käytöstä pyritään huomioimaan tarkemmassa duoraitieliikenteen jatkosuunnittelussa, jotta raideliikenne alueella olisi mahdollisimman sujuvaa.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Yleiskaavan kaavamääräys "Uusi rautatie" muutetaan muotoon "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie". Uudella merkinnällä osoitetaan Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisesti Kerava-Lahti-Kouvola-Luumäki radan osuus Kerava-Lahti-oikoradan ja Riihimäen radan erkanemiskohdasta itään kaupungin rajalle asti ja Lahti-Heinola radan uusi linjaus kokonaisuudessaan.

VÄYLÄVIRASTO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Väylävirasto on tutustunut yleiskaavaehdotukseen ja antaa lausuntonsa rautateiden sekä vesiväylien näkökulmasta.

Yleiskaavaehdotuksessa Vesijärvelle on merkitty laivaväylä -merkinnällä Väyläviraston ylläpitämä Lahti – Vääksy väylä. Vesijärven alueelle sijoittuu myös Lahden kaupungin ylläpitämät vesilain mukaiset yleiset paikallisväylät, Mukkulan kartanohotellin väylä ja Niemen sataman väylä. Väyläviraston näkemyksen mukaan myös nämä väylät olisi hyvä esittää kaavakartalla.

Väylävirastolla ei ole rautateiden osalta huomautettavaa yleiskaavaehdotuksesta.

Vastine:

Lahden kaupungin ylläpitämiä vesilain mukaisia yleisiä paikallisväyliä ei ole esitetty voimassaolevassa yleiskaavassa. Lausunnon perusteella yleiskaavakartalle lisätään Vesijärvelle laivaväylä -merkinnällä Lahden kaupungin ylläpitämät vesilain mukaiset yleiset paikallisväylät: Mukkulan kartanohotellin väylä ja Niemen sataman väylä. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Lisätään yleiskaavakartalle Vesijärvelle laivaväylä -merkinnällä Lahden kaupungin ylläpitämät vesilain mukaiset yleiset paikallisväylät: Mukkulan kartanohotellin väylä ja Niemen sataman väylä.

Samalla teknisenä korjauksena tarkastetaan yleiskaavakartan Vesijärven laivaväylät Lahden Teivaan satamaan ja Vesijärven satamaan Väyläviraston vesiväylärekisteriin merkittyjen väylien mukaisiksi ja sovitetaan niiden tarkkuustaso yleiskaavatasolle.

Yhdistysten, yritysten ja muiden toimijoiden sekä yksityishenkilöiden muistutukset

Lahden suunta –työn ehdotuksesta saatiin 6 muistutusta yrityksiltä, yhdistyksiltä tai muilta toimijoilta. Yksityishenkilöiltä saatiin 6 muistutusta. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajana kotiseututietouspaketin muodossa ja se on käsitelty osana tätä koostetta.

Muistutukset tai niiden pääsisältöjen tiivistelmät, vastineet niihin ja tehdyt toimenpiteet käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

- Jokimaan omakotiyhdistys ry
- Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme Ry
- MTK Häme ry
- Nastolan Teollisuusryhmä
- Salpausselän luonnonystävät ry
- UPM-Kymmene Oyj /Metsä

- *Nastola-seura - Lahden kaupunki pyysi erikseen Nastola-seuralta kommentteja Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä*

- Yksityinen muistutus 1
- Yksityinen muistutus 2
- Yksityinen muistutus 3
- Yksityinen muistutus 4
- Yksityinen muistutus 5
- Yksityinen muistutus 6

JOKIMAAN OMAKOTIYHDISTYS RY

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Yhdistys vastustaa yleiskaavaehdotusta Rälssin alueen kohdalla. Rälssi on aina ollut virkistysalueena maakuntakaavassa ja yleiskaavassa. Lainvoimaisessa yleiskaavassa on merkintä eo- alue viheralueen keskellä. Rälssin laajentuessa on tuhottu rehevä puronnotkelma, tuoreet kankaat, kallioalueita hävitetty. Alueen pinta-alan kasvaessa myös hulevesimäärät ja pintavesiin kohdistuvat vaikutukset lisääntyvät.

Lainmukainen alueiden käytön suunnittelu ei täyty, jos viheralueelle kaavoitetaan T-alue tai virkistysalue muutetaan E/VR-alueeksi. Luonnonsuojelulakia ei noudatettaisiin, jos Rälssin maankaatopaikan aluetta laajennetaan.

Ympäristöministeriön ohjeissa sanotaan: ”Rakentamisen yhteydessä kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset on pyrittävä ensisijaisesti hyödyntämään syntypaikalla.” Yleiskaava on maakuntakaavan ja sen tavoitteiden vastainen, samoin Lahden yleiskaavaehdotus ei noudateta ympäristöministeriön ohjeita kaavoituksesta.

Maakuntakaava

Kun viranomaisella suunnitellaan erilaisia alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättää niiden toteuttamisesta, on sen varmistettava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavan toteutumista. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä Rälssin alue on merkitty V-alueeksi. Maakuntakaava merkintä V kuvaa virkistysaluetta ja merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavassa on kaavatyön alueella merkintä TP16. TP- alue on työpaikka-alue. Tällä merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, asumista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia.

Maakuntakaavassa on merkitty viheryhteystarve Rälssin alueelle. Jos yleiskaavaan hyväksyttäisiin T-23- alue kehätien varteen vastoin maakuntakaavan määräyksiä, ei myöskään viheryhteystarve ja paikallinen yhteys toteutuisi.

Maakuntakaavan mukaan ”taajamien viheryhteyksillä varmistetaan asukkaiden pääsy taajamien ulkopuolisille ulkoilureiteille ja kokonaisverkostolla parannetaan ihmisten yhteyttä luontoon ja luonnon havainnointia. Ulkoilureitit mahdollistavat ja lisäävät asukkaiden luontaista liikkumista ja edistävät siten yleistä terveydentilaa. Sekä ”Lisääntyneet viheryhteystarpeet säilyttävät luonnon monimuotoisuutta edistämällä eri eliölajien liikkumista. Viheryhteystarpeet lisäävät ekologisen verkoston lajien säilymistä ja geneettisesti terveinä pysymistä koska lajit pääsevät liikkumaan laajemmalla alueella. Virkistysaluevaraukset edistävät vastuullisen maakunnan kriteeristöä, jossa yhtenä kriteerinä on, että alueella on yhtenäisiä ja laajoja luonnonalueita.” Mikään näistä ei toteutuisi, jos maankaatopaikan aluetta annetaan laajennettavan ja viheralueelle kaavoitetaan t-alue. Tällä Lahti ei osoittaisi olevan vastuullinen kunta.

Yleiskaava

Asemakaavan ja asemakaavan muutosalue on yleiskaavassa M-alue. Suunnitteluohje: Alue pidetään maisemalliset arvot turvaavassa käytössä. Alueella ei saa suorittaa yli hehtaarin suuruisia avohakkuita ilman MRL 128§:n mukaista maisematyölupaa. Peltoa ei saa metsittää ilman maisemallisten vaikutusten arviointia. Maa- ja metsätalousalueilla tulee vaalia maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä. Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta.

VR-2 Rälssin ja Tuomenojan retkeily- ja ulkoilualue.

Alue on osa Lahden kaupunkirakennetta kiertävää retkeily- ja ulkoilualueiden verkostoa. Alueella on arvokkaita luontokohteita (luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja eliölajeja LUMO –luokat 1,2.) Suunnitteluohje: Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta. Rälssin yleiskaavassa VR-2 alueella ei ole sanallakaan mainittu suunnitteluohjeissa mitään eo-alueesta.

T-23 Elinkeinoelämäalue. Suunnitteluohje: Kaavoituksessa otetaan huomioon työllistävien yritysten sijainti. Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta.

Lahden viheralueohjelma

Lahden viheralueohjelmassa on Rälssin alueella merkinnät: arvokas luontokohde, merkittävä pesimälinnustoalue, merkittävä liito-oravan elinympäristö, virkistysalue. Rälssin asemakaavalla ollaan tuhoamassa uhanalainen metsätyyppi ja liito-oravan mahdollinen kulkuyhteys.

Lahden Suunta- työn yleiskaava ehdotuksessa ei huomioida ympäristöministeriön 6.2.2017 päivättyä kirjettä ”Liito-orava huomioon ottaminen kaavoituksessa”. Ministeriön mukaan: ”Sellaisten alueiden kaavoitusta, joilla etukäteen tiedetään olevan liito-oravan elinalueita, voidaan usein pitää maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamalla tavalla erityisen merkittävänä luonnonarvojen kannalta (MRL 6 6§ 2mom.).

Asemakaavan ja ympäristöluvan mukainen täyttökorkeus on ylitetty. Lahti ei ole noudattanut omia asemakaavamääräyksiään, ympäristölupia, ympäristöministeriön ohjeita ja EU:n säädöksiä, vaikka sen pitäisi olla esimerkillinen ympäristöpääkaupunki kaikessa luontoon ja ympäristöön liittyvissä asioissa.

Myöskään Lahden suunta- työn selvityksistä ei mikään tue elinkeinoalueen levittämistä kehätien varteen viheralueelle, mutta selvityksistä löytyy esimerkiksi viheryhteystarpeen ja paikallisen yhteyden tarve juuri tähän kohtaan. Eli vain mielivaltaisesti ollaan laajentamassa T-aluetta viheralueelle, vastoin kaikkia selvityksiä.

Kaavaehdotus on MRL:n, luonnonsuojelulain sekä maa-aineslain vastainen. Kaavaehdotus ei noudata maakuntakaavaa ja lainvoimaista yleiskaavaa Rälssin alueen kohdalla, joten yleiskaavaa ei tule hyväksyä. Rälssin kohdalla T-23-alue tulee noudattaa maakuntakaavan rajausta, niin että T-alue on ainoastaan Ala-Okerointentien varressa sekä E/VR—merkintä muutetaan VR-merkinnäksi, kuten maakuntakaavassa on.

Vastine:

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja sillä ratkaistaan valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 § mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Yleiskaava on maakuntakaavaa tarkempi, kunnan yleispiirteinen suunnitelma, jonka tehtävä on yhdyskuntarakenteen eri toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavalla tarkastellaan alueiden käyttöä maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu.

Yleiskaavan valmistelussa on otettu huomioon voimassa oleva Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 ja Päijät-Hämeen liiton antama lausunto yleiskaavaehdotuksesta vahvistaa käsityksemme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Rälssin (Ala-Okeroinen) ja Pippon alueet ovat Kehätien varressa ainoat alueet, joille on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten. Näiden alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavassa alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Väylien varsille keskittyvät elinkeinoelämän alueet myös suojaavat taaempina sijaitsevia alueita liikennemelulta. Uudet elinkeinoelämän alueet ovat yhdyskuntarakenteellisesti kestävämmillä alueilla kuin maakuntakaavassa esitetyt laajat taajamatoimintojen alueet. Kehätie muuttaa Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvan liikennemelun ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie muuttaa myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys on tarkemmassa yleiskaavasunnittelussa katsottu tarpeelliseksi lännemmäksi, missä ekologinen yhteys on mahdollista osoittaa vain olemassa olevan viheryhteyden kohdalle Luhdanjoen vartta kehätien alitse etelä-pohjoissuunnassa ja ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa toteuttamiskelvottomia kehätiestä johtuen. Kokonaisuutena Rälssin alueen yleiskaavaratkaisu ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista, sillä elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen maakuntakaavaa laajempina ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja rakentamisen vähentäminen Ala-Okeroinen alueella jättää enemmän alueita luonnontilaisiksi. Ekologisen yhteydenkin toteutuminen Rälssissä vahvistuu laajemman metsä- ja viheraluekokonaisuuden myötä. Maakuntakaavassa sanotaan, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä laajiston liikkumismahdollisuudet. Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään: ”Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okerosiin.”

Rälssin laajennuksen asemakaavan ja asemakaavan muutosalue sijoittuu voimassa olevan Lahden läntisten osien osayleiskaavan T-23, A-23, M-3 ja VR-2 alueille. Asemakaavaa on laadittu samanaikaisesti uuden Lahden yleiskaavan kanssa. Yleiskaavan indeksialueiden rajaukset ovat laajoja, eivätkä yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet tästä syystä kohdistu koko indeksialueelle.

Yleiskaavaehdotuksessa Kehätien varteen osoitetulla teollisuusalueella (T-23) tai E/VR-1 alueella ei ole LUMO-kohteita, eikä alueilta ole tehty havaintoja liito-oravasta. Alueet ovat osittain liito-oravalle soveliasta elinympäristöä. Alueilla ei ole luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisia suojeltavia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Liito-oravan papanapuualue ja kolopuut sijoittuvat Rälssinmäen lounaispuolelle. Tämä alue on tarkoitus rauhoittaa ja osoittaa yleiskaavaan rauhoitus päätöksen jälkeen luonnonsuojelualueeksi. Yleiskaavaehdotukseen alue merkitään retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR), jolloin alue voidaan suojella METSO-ohjelmalla. Edellä kuvattujen asioiden pohjalta katsomme, ettei yleiskaavaehdotus ole luonnonsuojelulain vastainen. Vastaavasta syystä ei nähdä suurta ristiriitaa Lahden viheralueohjelman kanssa.

Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueena ja alue tullaan maisemoimaan maa-ainesten läjityksen päätyttyä tähän käyttöön. Virkistykseen parhaat alueet sijoittuvat mäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille. Yleiskaavasta on lisäksi poistettu asuinaluevarauksia Rälssinmäen ja Luhdanjoen väliseltä alueelta ja jätetty alue maa- ja metsätalousalueeksi. Tämä mahdollistaa alueen laajemmankin käytön virkistykseen ja turvaa alueen luonnon arvojen säilymistä asuinrakentamista paremmin.

Rälssin alueella on laaja pesimälinnustoalue, joka kattaa lähestulkoon koko Ala-Okeroisientien, Kehätien, Helsingintien ja Luhdanjoen väliin muodostuvan alueen. Elinkeinoelämän alue (T) sijoittuu tälle alueelle, mutta kattaa hyvin pienen osan pesimälinnustoalueesta. Rälssin maa-ainesten läjitysalueen laajennus ja rakenteilla oleva kehätie muuttavat alueen luonnon oloja ja alueen soveltumista linnustolle jo merkittävästi. Rälssin alueen tavoitteellinen loppukäyttö lisää ja palauttaa alueen paremmin linnustolle soveltuvaksi alueeksi, jolloin kapean elinkeinoelämän alueen (T) osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä alueen arvoa pesimälinnustoalueena.

Lahden läntisten osien osayleiskaavan Rälssin maankaatopaikan eo-kaavamerkintä eli ole toimivin kuvaamaan alueen toimintaa ja tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa alueen kaavamerkintä muutettiin kuvaamaan alueen nykyistä ja tulevaa käyttöä paremmin kuvaamiksi. Kaavamerkintä E/VR ja kaavamääräys erityisalue / retkeily- ja ulkoilualue kuvaa alueen tämän hetkistä toimintaa maa-aineksen vastaanottoalueena, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Kaksoismerkintä on otettu käyttöön myös maa-ainestenottoalueilla kuvaamaan alueen nykyistä ja tulevaa maankäyttöä.

Rälssin nykyiselle toiminnalle on voimassa oleva ESAVI:n myöntämä ympäristölupa vuodelta 2018. Ympäristöluvassa on käsitelty kattavasti mm. toiminnan ympäristövaikutuksia. Rälssin täyttökorkeuden muutosta ja toiminnan laajentamisista Rälssinmäen louteispuolelle on tarkasteltu asemakaavoituksen kautta. Rälssin laajennuksen asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.6.2020 § 45. Asia on valituksen johdosta Hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Lahden kaupunki on tietoinen Ympäristöministeriön ohjeesta ja siitä, miten rakentamisen yhteydessä kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset on pyrittävä ensisijaisesti hyödyntämään syntypaikalla. Hienoainespitoiset (savi, siltti, hienoainesmureeni) maamassat routivat ja läpäisevät huonosti vettä, joten niitä ei voi pääsääntöisesti jättää rakennuksen tai rakenteiden alle. Sadevedet on pystyttävä johtamaan sadevesiviemäriin sekä rakennuksen alta että tontilta pois. Hyvin vettä johtavien hiekka-, sora- tai murskerakenteiden kautta sadevedet johdetaan rakennuspaikalle pois. Näin tontille ei kerry vesiä, jotka voisivat joutua rakenteisiin, aiheuttamaan kosteusvaurioita sekä sisäilmaongelmia.

Maamassat, jotka joudutaan poistamaan rakenteiden alta ovat tontille läjitettynä jätettä, jos niitä ei voi käyttää hyödyksi esimerkiksi maan muotoilussa. Pois kaivettujen massojen sijoittaminen muualle tontille ei normaalisti onnistu mm. tonttien pienuuden takia. Asian eteen tehdään kaupungissa töitä ja kiertotalous otetaan yleiskaavatasolla tarkasteluun Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella. Merkittävässä roolissa maamassojen sijoittelussa ovat mm. asemakaavoitus, infrahankkeiden suunnittelu ja toteutus ja isojen rakennushankkeiden suunnittelu ja toteutus.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään:
"Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."

METSÄNHOITUYHDISTYS PÄIJÄT-HÄME RY

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Kaava on pääosin hyvin laadittu ja se on yleiskaavaksi sopivan tarkka. Kaava ei tarpeettomasti rajoita metsänomistajien maankäyttöä suurimmassa osassa Lahden maaseutua.

Kaavaehdotukseen sisältyvät Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet ovat mielestämme M-alkuisilla alueilla turha laatia erikseen jokaiselle alueelle, vaan yksi yhteinen kaavamääräys riittää.

Luonnosvaiheessa yksityismailla olevat VR-merkinnät on muutettu ehdotukseen MU-merkinnäksi. Tämä muutos on hyvä ja vastaa paremmin näiden alueiden käyttöä. MU-merkinnällä mahdollistetaan taloudellinen metsänhoito sekä virkistyskäyttö samoilla alueilla ja näin pidetään huolta sekä kaupungin taloudellisesta elinvoimasta kuin asukkaiden viihtyvyydestä. MU-merkintä vastaa myös Päijät-Hämeen maakuntakaavan merkintää.

Vastine:

Yleiskaavan nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet toimivat tietopohjana alueiden ominaisuuksista eri tehtäväkentillä työskenteleville viranomaisille ja suunnittelijoille. M-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet sisältävät tietoa esimerkiksi alueen mahdollisista erityisistä luonto- ja maisema-arvoista, joiden osalta alueet eivät ole yhteneväisiä ja näin ollen on ollut perustelua laatia ohjeet erikseen eri alueille. M-alueiden aluerajauksissa ja indeksoinnissa on pyritty laajoihin kokonaisuuksiin, joita voidaan myöhemmin muuttaa tarvittaessa.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muistutus ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

MTK HÄME JA MTK METSÄLINJA

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Kaavavalmistelun kuluessa on alueen maanomistajien näkemyksiä myös jossain määrin otettu huomioon ja kaava on kehittynyt parempaan suuntaan. Kaavassa on edelleen runsaasti huomautettavaa; erityisesti kaavamääräykset ovat liian laveita ja niissä esitetään erilaisia toiveita, jotka eivät kaavamääräyksiin lainkaan kuulu.

Kaava tähtää vuoteen 2030. Kuitenkin kaavassa on jäänteitä 1900-luvulta mm kerta kaikkiaan väärä ajatus asutuksen keskittämisestä. Asuinpaikan sijainnilla ei tulevaisuudessa ole väliä, kun liikkuminen perustuu kokonaan päästöttömiin lähteisiin ja myös etätöiden yleistyminen vähentää liikkumisen määrää. Palveluiden keskittämisestä kyllin on turha puhua, kun ne ovat siirtyneet tai siirtymässä kaupunkiin tai keskustoihin.

Lahden suunta 2030- kaipaa asumisen osalta aivan uutta lähtökohtaa. Viimeaikainen kehitys on osittanut, että ihmiset haluavat asua lähellä luontoa turvallisessa asuinympäristössä. Tähän alueen maaseutu ja pienet kyläyhteisöt tarjoavat parhaan asuin ympäristön. Tässä on Lahden vahvuus ja tätä pitää hyödyntää ja sallia kaavassa haja-asutus ja ihmisten asuminen maaseudulla.

Lausunnonantajat tukevat Nastolan aluejohtokunnan esitystä kytkeä Maaseutupoliittinen ohjelma osaksi Lahden suunta -työtä. Lahden alueella olosuhteet ovat niin erilaiset, ettei samoja suunnitteluperiaatteita voi käyttää Lahden keskustan alueella ja kaupungin laajoilla maaseutualueilla, jotka ovat selkeää maa- ja metsätalousaluetta. Kaavoittaa tulisi vain ne alueet, joilla on ohjaustarvetta. Nyt tehty kaava on tältä osin aivan turhan raskas ja pienipiirteinen. Selkeintä olisi jättää kokonaisuudessaan kaupungin alueella olevat laajat yksityiset maa- ja metsätalousalueet kaavan ulkopuolelle. Näillä alueilla olisi hajakennusoikeus voimassa ja maa- ja metsätalouteen liittyvä lainsäädäntö.

Yksityiskohtaisia kommentteja

Yleiskaavan tulisi olla yleispiirteinen. Nyt ehdotettu kaava on kovin yksityiskohtainen. Esitetty kaavaehdotuksen yleismääräys on liian monitahoinen. Alkuperäinen kaavaluonnoksessa ollut yleismääräys on täysin riittävä.

Kaavaehdotuksen ratkaisu muuttaa yksityisillä mailla olevat VR-alueet M tai MU-alueiksi on perusteltu. Myös metsiä koskevat kaavamääräykset ovat selkiytyneet luonnosvaiheeseen verrattuna.

Vaikka kaavan vaikutukset koko Lahden alueen metsätaloudelle eivät ole välttämättä kovin merkittävät, yksittäisten maanomistajien kohdalla rajoitukset voivat olla kohtuuttomia. Virkistysalueet sekä suojelutalueet yksityismailla voidaan osoittaa kaavassa ainoastaan silloin, kun asiasta on sovittu maanomistajan kanssa etukäteen.

Kaavaehdotuksessa on osoitettu tavoitteellisia virkistysreittejä yksityisteille. Nämä tulee poistaa kaavasta, ellei niistä ole olemassa sopimusta yksityisteiden omistajien ja tiekuntien kanssa. Reittien perustaminen yksityismaille tai teille tulee tehdä erikseen reittitoimituksin tai muun sopimuksiin perustuen. Mikäli reitistöä yksityisteille perustetaan, tulee tien käytöstä maksaa asiallinen korvaus. Tärkeää on myös sopia reitin käyttöön liittyvistä vastuista ja velvoitteista.

Kaavamerkinnöistä tarkemmin

Kaavamerkinnöissä on nyt paljon erilaisia toiveita. Nämä tulee poistaa. Kaavamääräyksen tulee olla selkeä ja siinä ei tule olla tulkintaa.

M-merkintä: Ehdotukseen luonnosvaiheen jälkeen tullut lisäys, Ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuuden turvaaminen on tärkeää, tulee poistaa kaavamääräyksestä. Tämä on aivan turha ja sillä yksityistä maanomistajaa ei mitenkään voida velvoittaa ilman eri korvausta ylläpitämään ulkoilureittejä tai ekologista verkostoa. Alueilla harjoitetaan maa- ja metsätaloutta elinkeinoja koskevan oman lainsäädännön mukaan.

MA-merkintä: Ehdotukseen luonnosvaiheen jälkeen tullut lisäys, Alueiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää, on turha. Jos maatalous on kannattavaa, nämä alueet säilyvät kyllä viljelykäytössä ja avoimina.

MU: Tässä kaavamääräyksen loppuosa, Hakkuut ulkoilureittien lähimetsissä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuuden ja maiseman säilyttäminen sekä metsän monikäyttö, tulee poistaa. Tällaiset toiveet eivät kuulu kaavamääräyksiin.

MY: Poistetaan ehdotuksen lause: Hakkuut tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuuden ja lajiston säilyminen alueella olevien arvojen yksilöinti. Mikäli alueella on metsälain mukaisia luontoarvoja, ne tulevat otetuiksi huomioon hakkuuta tehtäessä muutoinkin, eli koko lause ja määräys on tässä turha ja aivan liian epämääräinen. MY-alueet esitetään nyt niin laajasti, ettei niihin liittyvä kaikenlaisen rakentamisen rajoittaminen ole järkevää. Alueilla olevat arvot olisi syytä yksilöidä kohdekuvauksissa.

Ulkoilureitit ja virkistyskäyttö

Mikäli kaupungin tavoitteena on perustaa uusia ulkoilureittejä tai varata alueita muutoin virkistystoimintaan, on reitit perustettava maanomistajien kanssa neuvotellen sopimuksin tai reittitoimituksella. Jatkossa neuvottelut yksityisten maanomistajien kanssa olisi syytä käydä jo kaavan vireilletulovaiheessa. Mikäli virkistyskäytön tarve laajenee, on tämä tarve ratkaistava muulla tavalla kuin osoittamalla vastikkeetonta virkistyskäyttöä yksityisten maanomistajien maille.

Osalle yksityismaista on kaavaehdotuksessa jäämässä virkistysalueiden merkintöjä ja metsätalouden harjoittamista alueilla rajoitetaan. Ulkoilureittien tavoitteellisia sijainteja on osoitettu myös yksityismaille. Esitämme, että nämä poistetaan yksityismailta. MTK muistuttaa, että näillä alueilla maanomistaja on oikeutettu korvauksiin, mikäli elinkeinon harjoittaminen ilman kohtuullista haittaa ei ole mahdollista. Samoin tapauksissa, jossa maisemaly lupa myönnetään, mutta se rajoittaa harjoitettavaa toimintaa, voi kaupungille syntyä korvausvelvollisuus menetetyistä tulosta.

Vastine:

Työteon erilaiset etämahdollisuudet sekä liikkumisen lisääntyvä päästöttömyys lisäävät ja tukevat erilaisten asumismahdollisuuksien kirjoa kuten muistutuksessa on tuotu esiin. Kaupungin näkökulmasta kestävä ja toimiva kaupunki on kuitenkin muutakin kuin vähäpäästöiset liikkumisen energiamuodot. Kaupungin tulee taata mm. erilaisten palvelujen saatavuus, mikä asettaa tiiviin kaupunkirakenteen ja hajarakennusalueen jo aivan erilaiseen asemaan.

Yleiskaava ei kuvaa Lahden kaupungin maankäyttöä tänä päivänä, vaan yleiskaava on maankäytön strateginen kuva pitkälle tulevaisuuteen. Yleiskaavan tavoitevuosi on 2030, mutta monet ratkaisut ulottuvat ja vaikuttavat vielä tätäkin pidemmälle. Yleiskaavassa esitetään kaupungin tahtotila alueiden maankäytöstä tulevaisuudessa ja tästä johtuen yleiskaavassa esitetään myös asioita, joita ei olla vielä tarkemmin suunniteltu ja sovittu maanomistajien kanssa. Yleiskaava luo pohjan tarkemmalle suunnittelulle ja käytäville keskusteluille ja sopimuksille. Ainoan

poikkeuksen tähän tekee luonnonsuojelualueiden osoittaminen yleiskaavassa, mikä ei ole ennakoitua mahdollista muusta lainsäädännöstä ja käytänteistä johtuen.

Nähtävillä ollut yleiskaavaehdotus on voimassa olevia osayleiskaavoja huomattavasti yleispiirteisempi ja siten lähempänä muistutuksen mukaista yleispiirteistä linjaa. Yleiskaavan esitystapaa hiotaan kaikilla yleiskaavakierroksilla toimivammaksi ja nyt esitetty vastaa hyvin sitä tarvetta, joka tulee siirryttäessä vanhoista Nastolan alueella voimassa olevista osayleiskaavoista koko kaupungin yleiskaavaan.

Lahdessa on ollut koko kaupungin kattava yleiskaava jo kymmenien vuosien ajan 1980-luvulta lähtien ja tästä johtuen Lahden ja Nastolan yhdistymisen myötä Lahden yleiskaavoitus haluttiin laajentaa kattamaan myös koko Nastolan alue. Alueesta riippuen maankäytön ohjaamisen tarve vaihtelee merkittävästi, kuten muistutuksessa on tuotu esiin. Kaupunkirakenteen eri vyöhykkeet ja näiden erilaiset maankäyttömuodot, ohjauksen tarve on pyritty ottamaan huomioon yleiskaavaehdotuksen laadinnassa kaavamerkintöjen ja -määräysten tarkkuudessa ja yksityiskohtaisuudessa.

Nastolan aluejohtokunta on ehdottanut Maaseutupoliittisen ohjelman kytkemistä Lahden suunta -työhön, ja tähän asiaan on luvattu palata seuraavalla Lahden suunta -työn kierroksella 2021-2024.

Kaavamerkinnot

Yleiskaavan M, MY ja MU kaavamääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä metsätoimijoiden ja viranomaisten kanssa. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on kaavaehdotusta laadittaessa tarkasteltu suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnoilla osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja sekä yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. M, MY ja MU -alueille osoitetut kaavamääräykset eivät estä alueiden käyttöä taloudellisen metsänhoidon alueina, eivätkä estä alueiden käyttöä erä- ja riistatalousalueina.

Palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältävät tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista. M- ja MY-kaavamääräyksiin ei tehdä muutoksia tässä yhteydessä.

Yleiskaavan MA-alueiden kaavamääräyksessä oleva lause "Alueiden säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää" kuvaa kaupungin tavoitetta ja tahtotilaa arvokkaiden peltoalueiden säilymisestä avoimena.

Ulkoilureitit

Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Siksi yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset ulkoilureittiyhteydet ja niiden muodostama verkosto. Ulkoilureitistöjen esittämisellä yleiskaavassa pyritään turvaamaan reitistöjen jatkuvuus. Ulkoilureitistöjen toteuttaminen tehdään erikseen, eikä yleiskaavassa määritellä reittien tarkempaa suunnittelua, toteutustapaa tai aikataulua. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia

tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Mahdollisuuksien mukaan ulkoilureitit on osoitettu Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta ulkoilureittien osoittaminen metsänteille on osittain ristiriitaista ja siten ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehtiminen on aiheellista. Metsähakkuut ovat kuitenkin lyhytaikaisia toimintoja, eivätkä aiheuta jatkuvaa raskasta liikennettä metsänteillä. Lisäksi liikkuminen metsänteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevasta puunajosta on asianmukaista varoittaa muita alueella liikkuvia nykytilanteessakin.

Metsävaikutusten arviointi on laadittu yleiskaavatasolla ja katsomme sen laajuudeltaan riittäväksi yleiskaavatyön ratkaisujen pohjaksi. Lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa selvitettiin tarkemmin esimerkiksi yksityisteiden Kemera-tukiasiaa yksityistieasioista vastaavien kaupungin virkamiesten ja Metsäkeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Asiaa on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa sekä Metsäkeskuksen luonnosvaiheen lausunnon vastineessa. Tässä kohtaa teemaan liittyen mainittakoon vielä, että ulkoilureittien sopimuksien ja reittitoimituksien kannalta selkeämpää on osoittaa reitti metsänteille kuin metsätien viereen. Neuvottelut ja sopimukset laaditaan tieosuuskunnan kanssa reitin ollessa osoitettuna metsänteille. Reitin ollessa osoitettu kulkemaan metsätien ulkopuolelle, määräytyy sopimuskumppanit maanomistuksen mukaisesti.

MY-alueet halutaan säilyttää alueina, joille ei sijoitu laajempaa rakentamista. Kaavamääräys mahdollistaa pienimuotoisten rakennelmien rakentamisen, mutta ei rakennuksien. Laajempi rakentaminen vaatii poikkeamisluvan.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

NASTOLAN TEOLLISUUSRYHMÄ

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

YLEISKAAVA

Liittymä Kouvolantieltä Nastolan asemalle ja valtatie 12 eritasoliittymä on pitkäaikainen Nastolan Teollisuusryhmän ajama asia. Nyt se on merkitty yleiskaavaan ja se on erinomainen asia. Nastolan aseman läheisyyteen on tarpeellista kaavoittaa pienehkö yhdistelmäalue kaupallisia ja muita palveluita kattava alue. Nyt se on täysin merkitty teollisuusalueeksi.

Nastolan Teollisuusryhmä toivoo, että Lahden kaupunki priorisoisi Nastolan teollisuusnauhan eteläpuolelle rautatien eteläpuolelle ja valtatie 12 pohjoispuolelle kaavaan merkittyä teollisuusaluetta Lahden kaupungin teollisuusalueena. Välittömässä läheisyydessä ovat sekä rautatie, valtatie 12 ja kävelymatkan päässä, mutta täysin omassa rauhassaan asuntoalueet, joita teollisuus ei häiritse. Tällainen kombinaatio on täydellinen ratkaisu Lahden ympäristökaupunki ideologiassa.

Nykyisen Uudenkylän aseman alueen ja Heinolaan menevän tien risteysalueelle kaavan tulisi mahdollistaa kaupallisia ja palvelutoimipaikkoja, jotta rautatietä käyttävä työmatkaliikenne voisi hyväksikäyttää niitä työmatkojensa yhteydessä. Sama idea on edellä, koskien Nastolan aseman seutua.

KAUPUNKILIIKKUMISEN OHJELMA

Nastolan Teollisuusryhmän näkemyksen mukaan on väärin toteuttaa liikennesuunnitelmat samanlaisina koskien kaupunkia ja Nastolan maaseutua. Toki löytyy sankaltaiakin piirteitä, mutta erot ovat niin huomattavat, että olisi järkevää tehdä oma soveltava kestävä liikunnan ohjelma koskien Nastolan maaseutua.

Suurimpia eroja ovat:

- Aukkaita, autoja ja kaikkea liikennettä on huomattavasti vähemmän kuin kaupungissa.
- Liikkumiseen käytettävät matkat ovat selkeästi pidempiä kuin kaupungissa.
- Julkista liikennettä on vähän, jos ollenkaan.
- Pysäköintipaikkoja autoille on paljon, joten maksullisia paikkoja ei tarvita.
- Sähköajoneuvoille riittää pieni määrä latausasemia.
- Suojateitä tarvitaan vain muutamassa paikassa.
- Nopeusrajoitusten ei tarvitse olla niin alhaiset kuin kaupungissa.

Vastine:

Uudenkylän aseman alueella on voimassa Uudenkylän osayleiskaava. Osayleiskaavassa Uudenkylän asemalle on osoitettu pieni palvelujen alue (P), joka mahdollistaa muistutuksen mukaisten palvelujen tarjoamisen rautatietä käyttäville työmatkaliikenteen asiakkaille. Lisäksi osayleiskaavassa on varattu valtatie 12 Uudenkylän eritasoliittymän läheisyyteen laajemmat palvelualueet (P-1). Kaupan palvelujen osalta alueelle voidaan sijoittaa vain erikoistavarakauppaa, joka voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha ja maatalouskauppa. Alueelle ei sallita päivittäistavarakaupan tiloja. Alueelle saa sijoittaa huoltoaseman.

Edellä kuvatut palvelujen alueet on Lahden yleiskaavassa osoitettu varaamalla Uudenkylän aseman viereen pieni kaupallisten palvelujen aluevarausta (P-4) ja Uudenkylän liittymän alueella on kaksi kaupallisten palvelujen aluevarausta (P-5).

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan Lahden yleiskaavan lainvoimaistumisen jälkeenkin.

Seuraavalla yleiskaavakierroksella asemanseudut otetaan tarkempaan tarkasteluun, jolloin myös Nastolan ja Villähteen asemien alueita tarkastellaan uudelleen.

Lahden kaupungin yleiskaavatyössä on tunnistettu erilaisella profiililla olevia liikkumisen alueita ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpiteiden implementointi tehdään tarkoituksenmukaista harkintaa noudattaen esimerkiksi Lahden keskustan ja Nastolan maaseudun erot huomioon ottaen.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muistutus ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

SALPAUSSELÄN LUONNONYSTÄVÄT RY

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

1. C-keskustatoimintojen laajennukset

Fellmanninpuiston merkinnän muuttamiselle virkistysalueesta C-alueeksi ei ole esitetty mitään painavaa perustetta. Se ansaitsee saman virkistysaluemerkinnän, kuin tässä Lahden merkittävimmissä maisemallisessa solmukohtassa sijaitsevat muut viheriöt: Pikku-Vesku, Karinimenpuisto ja Kisapuisto. Lisäksi yleiskaavassa tulee Fellmanninpuistosta näkyä selvä viheryhteys muihin rantapuistoihin. Fellmanninpuisto on Lahden merkittävin keskustapuisto ja se ansaitsee kulttuurihistorialleen arvon. Se on nimettävä esim. kansalliseksi muinaismuistoalueeksi vuoden v.1918 tapahtumien muistopuistona.

Keskustatoimintojen C-merkintää ei pidä ulottaa Salpausselän vapaille tai julkisten palvelun alueille, kuten Ursankenttä ja sen lähellä olevat koulutontit.

2. Rälssin virkistysalue – Okeroisten kulttuurihistoriallisesti arvokas peltoalue

Uusi ohitie VT-12 rikkoo Etelä-Lahdessa ihan tarpeeksi nykyisiä maisemia ja viheralueita, joten ohitein varret on pidettävä sellaisina, kuin ne ovat olleet tiesuunnitelmaa hyväksyttäessä. Silloin v. 2010 yleiskaavassa oli Rälssin ja Okeroisten peltojen välimaasto maatalous M/s -aluetta ja virkistys VR-aluetta. Nyt kauniille maisemalliselle solmukohtalle esitetään T-alueita, mitä asukkaat ja luonnonsuojelijat vastustavat pettyneinä. Alueella on paljon arvoja: esihistoria, luonnonhistoria, kulttuurihistoria ja maisema, geologia, ekologia ja arkeologia.

Olemme edelleen sitä mieltä, että pohjois-eteläsuuntainen maakunnallinen leveä ekologinen viher- ja virkistysväylä, joka kulkee Messilästä Okeroisten peltojen ja Erviänojan kautta Rälssin VR-alueelle ja jatkuu Porvoonjoen viheralueiden metsiä ja peltoja myötäillen kaakkoon, on säilytettävä ilman uusia rumentavia maantäyttöalueita ja T-alueita. Rälssin upeata vielä koskematonta ympäristöä ei saa enää tuhota enempää. Rälssin matala pohjois-itäosa ja Okeroistentien eteläpuolinen kaunis pelonreuna on tarpeellinen osa Rälssin ulkoilualuekokonaisuutta (VR), koska sitä aluetta voivat käyttää myös huonokuntoisemmatkin, varsinkin lapset, vanhuksat ja vammat.

Porvoonjoen historialliset ja kauniit varsimaisemat on nimetty Suomen kansallismaisemiksi, joten yleiskaavassa koko Porvoonjoen varsialueet tulee ottaa paremmin huomioon muuallakin kuin Okeroisissa. Myös Renkomäessä on kansallismaiseman arvoisia jokivarsimaisemia, ne on merkittävä yleiskaavaan vähintään MA-alueina.

3. Luonnonsuojelualueiden (SL) laajennukset

Uudet SL-alueet hyviä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi, mutta ne eivät kasvata lähiluontoalueita keskustassa. On erittäin tärkeää, että hyviä luonnon monimuotoisuuskohteita ja lähivirkistysalueita säilytetään myös kaupungin joka alueella lasten, vanhusten ja vammaisten saavuttavissa ja meidän kaikkien siten, että niistä voidaan nauttia päivittäisillä kävely- tai pyörärekillä. Tämä on tärkeää, jos halutaan kestävästä kaupunkiliikunnasta!

4. Ekosysteemipalvelut ym. otettava paremmin huomioon

Yleiskaavan pohjakartan tulee olla tarkempi, siinä pitää näkyä korkeuskäyrät, tiet ja vesiväylät, tilojen rajat, pellot ja metsät ym. luontokohteet, jotta asukkaat voivat tasapuolisesti paikallistaa ja arvioida kartan ratkaisuja. Yleensäkin ekosysteemipalvelut vaativat jatkossa parempaa tarkastelua jo ilmastomuutoksen torjunnankin kannalta.

Kaikki ranta-alueet ovat kestävä kehityksen mukaisesti parhaita rakentamattomina ekologisina

luonnon monimuotoisuusalueina. Möysän uimarantaa on tarkasteltava uudelleen ja otettava lähtökohdaksi uimarantatoiminnot ja ekologisuus, eikä yksityinen asuminen lähellä rantaa. Kaupunki perustelee rajauksia sillä, että ne ovat vahvistuneen asemakaavan mukaisia. Mutta Kilpiäisissä Tuomistontien päässä olevaa asemakaavoitettua rantapuistoa ja kulkuyhteyttä rannan kautta ei ole haluttu merkitä vahvistuneen asemakaavan mukaisena, vaikka olemme useaan kertaan siitä mustuttaneet. Yleiskaavarajaukset tulee olla tasapuolisia.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ohjaa myös keskustan rakentamista ja siellä tulee olla jotain muuta kuin korkeita taloja ja asfalttia. Esim. pohjaveden muodostumisalueet ja arvokkaat maisemat ovat rakentamista rajoittavia tekijöitä kaikkialla.

Kestävän kehityksen näkökulmasta ekosysteemipalvelujen yleiskaavakartta olisi pitänyt laatia ja vahvistaa ennen rakentamisaluekarttoja. Teeman siirtäminen seuraavalle kierrokselle ei ole hyvä asia. Maankäyttö- ja rakennuslakikin lähtee siitä, että kaikkia sektoreita katsotaan samantarvoisesti.

Salpausselän luonnonystävät ry on sitä mieltä, että luonto- ja kulttuuriympäristön monipuolisuus ja puhtaat pohjavedet ovat Lahden suurin valtti ja vetovoimatekijä nyt ja tulevaisuudessa.

Vastine:

1. Kuten luonnosvaiheessa on todettu, yleiskaava on strateginen, suurpiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät viheralueet ja aluerajaukset on esitetty yleiskaavaan soveltuvalla tasolla. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen uutta yleiskaavaa on yleispiirteistetty ja pieniä kohteita jätetty esittämättä.

Yleiskaavan keskustatoimintojen alue (C) sisältää mm. viheralueita ja viheryhteyksiä ja näillä alueilla maankäyttö on pääosin ratkaistu jo asemakaavalla. Asemakaavoitus tarkoittaa rakentamisen rajoja ja määräyksiä. Fellmannin puisto on asemakaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokas puistoalue, jolla ympäristö säilytetään. Fellmannin puisto on osa valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöaluetta (RKY), joka on rajattu yleiskaavakartalle oranssilla pistekatkoviivalla. Ursan kentän ja koulujen tonttien osalta yleiskaavaan ei ole tehty muutoksia voimassa olevaan Lahden läntisten osien osayleiskaavaan nähden.

2. Yleiskaavan valmistelussa on otettu huomioon voimassa oleva Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 ja Päijät-Hämeen liiton antama lausunto yleiskaavaehdotuksesta vahvistaa käsityksemme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Rälssin (Ala-Okeroinen) ja Pippon alueet ovat Kehätien varressa ainoat alueet, joille on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten. Näiden alueiden kehittämiseksi elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavassa alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Väyliä varsille keskittyvät elinkeinoelämän alueet myös suojaavat taaempina sijaitsevia alueita liikennemelulta. Uudet elinkeinoelämän alueet ovat yhdyskuntarakenteellisesti kestävämmillä alueilla kuin maakuntakaavassa esitetyt laajat taajamatoimintojen alueet. Kehätie muuttaa Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvan liikennemelun ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie muuttaa myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys

on tarkemmassa yleiskaavasunnittelussa katsottu tarpeelliseksi lännemmäksi, missä ekologinen yhteys on mahdollista osoittaa vain olemassa olevan viheryhteyden kohdalle Luhdanjoen vartta kehätien alitse etelä-pohjoissuunnassa ja ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa toteuttamiskelvottomia kehätiestä johtuen. Kokonaisuutena Rälssin alueen yleiskaavaratkaisu ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista, sillä elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen maakuntakaavaa laajempaan ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja rakentamisen vähentäminen Ala-Okeron alueella jättää enemmän alueita luonnontilaisiksi. Ekologisen yhteydenkin toteutuminen Rälssissä vahvistuu laajemman metsä- ja viheraluekokonaisuuden myötä. Maakuntakaavassa sanotaan, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä lajiston liikkumismahdollisuudet. Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään: ”Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin.”

Kansallismaisemille ei ole määritelty tarkkoja rajoja, eikä niillä siten ole esimerkiksi lailla määriteltyä roolia kaavoituksessa. Porvoonjokilaakso ja Vanha Porvoo -niminen kansallismaisema viittaa nimen perusteella Vanhaa Porvoota ympäröivään Porvoonjokilaaksoon joen alajuoksulla, eikä sillä näin ollen tarkoiteta Porvoonjoen yläjuoksun laaksoalueita. Yleiskaavassa on merkitty MA-alueiksi ne Porvoonjokeen rajautuvat viljelyalueet Okeroisissa sekä Renkomäessä, jotka on määritelty Päijät-Hämeen maakuntakaavassa maakunnallisesti arvokkaiksi alueiksi. M-3 alueen suunnitteluohjeisiin lisätään maininta Porvoonjoen maisema-arvoista. Porvoonjoen varteen on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu yksi uusi luonnonsuojelualue SL-18 Kukonkosken alueelle.

3. Kaupunkilaisia lähellä oleva luonto on arvo, jota myös yleiskaavalla pyritään vaalimaan. Lahden suunta -työn tavoitteena on mm., että viheralueet ja kaupunkiluonto muodostavat helposti saavutettavan verkoston myös rakennetussa ympäristössä ja että Lahden vaihteleva ja monipuolinen luonto tarjoaa erilaisia elämyksiä ja hyötyjä asukkaille ja matkailijoille. Yleiskaavaehdotuksessa ei ole esitetty muutoksia, jotka heikentäisivät näitä arvoja keskusta-alueella tai sen läheisyydessä.
4. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen karttakohteita ei ole voitu esittää yksityiskohtaisesti, vaan taustaa on jouduttu pelkistämään kaavan sisältöasioiden luettavuuden parantamiseksi. Nykyiset sähköiset karttapalvelut mahdollistavat kaavakarttojen tarkemman tarkastelemisen ja eri pohjakarttojen vaihtamisen.

Yleiskaavan asuinaluevaraukset (A) sisältävät asuintonttien lisäksi tarvittavan infrastruktuurin vaatimat tilavaraukset, palvelualueita ja viheralueita. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen pienialaisia viheralueita tai muita aluevarauksia ei esitetä erikseen, vaan ne sisältyvät asuinalueen varaukseen (A). Yleiskaava ei näin ollen estä Tuomistontien alueen toteuttamista asemakaavan mukaisesti.

Yleiskaavatyön taustalla on laajat selvitykset alueiden nykytilasta. Selvitykset on otettu huomioon yleiskaavaehdotusta laadittaessa. Kaikki selvitysaineisto ei ole sellaista, joka olisi suoraan siirrettävissä kaavakartalle merkintöinä tai määräyksinä, mutta esimerkiksi pohjavesialueet ja pohjaveden muodostumisalueet, sekä Salpausselkä on haluttu esittää yleiskaavan pääkartalla niiden tunnistetun arvon vuoksi. Pohjavesien suojelu on Lahdessa tärkeässä asemassa, sillä kaupunki sijaitsee Suomen suurimpiin kuuluvien pohjavesimuodostumien tuntumassa.

Vastaavasti esimerkiksi Lahden niittyverkostaselvityksestä on osoitettu niittyalueita maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA) yleiskaavaehdotukseen.

Seuraavalla Lahden suunta -työn kierroksella 2021-2024 on tarkoitus jatkaa ekosysteemipalvelu -teeman käsittelyä yleiskaavatasolla.

Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon Maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus yleiskaavoituksesta yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Viranomaiset valvovat suunnittelun lainmukaisuutta.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään:
"Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."

M-3 alueen suunnitteluohjeisiin on lisätty maininta Porvoonjoen maisema-arvoista.

UPM-KYMMENE OYJ /METSÄ

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Tila Kirkonmiehenmetsä 532-401-1-302

Kaavaluonnoksen VR-merkintöjen muuttaminen MU-merkinnöiksi hyvä ratkaisu.

Ulkoilureittimerkintöjen sijoittaminen metsäautoteille aiheuttaa mahdollisen turvallisuusriskin ulkoilureittien käyttäjille.

Ventus lammen rannalle on merkitty SL-alue. Alueesta ei ole olemassa lainvoimaista suojelupäätöstä eikä siten lopullista rajausta. SL-alueen kaavamääräykseen edotamme tarkennusta, että alue on ohjeellinen ennen lainvoimaista suojelupäätöstä. Lisäksi mikäli suojelupäätöstä ei tehdä 5 vuoden kuluessa kaavan vahvistumisesta, noudatettaisiin alueella kaavamerkintää MY. Kaavamerkinnäksi ehdotetaan SL/MY mainitulla 5 vuoden aikarajalla.

M-alueen kaavamääräyksestä esitetään poistettavaksi: "ulkoilureittien ja ekologisten verkostojen jatkuvuuden turvaaminen on tärkeää". Ulkoilureiteille on oma ohjeellinen merkintä, eikä niitä tulisi sisällyttää uudelleen M-alueen merkinnän alle. Ekologisen verkoston vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen tulevaisuudessa ovat epäselvät.

MY-alueen kaavamääräyksestä esitetään poistettavaksi: "hakuut tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla huomioon ottaen metsän monimuotoisuuden ja lajien säilymisen".

MU-alueen kaavamääräyksen loppuosaa esitetään muutettavaksi: "hakuut ulkoilureittien välittömässä läheisyydessä pyritään tekemään kohteen erityisluonne huomioiden". Kaavamääräys on alkuperäisessä muodossaan liian määräävä ja tarkka. Lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen alueen laajuuden osalta.

Vastine:

Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Siksi yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset ulkoilureittiyhteydet ja niiden muodostama verkosto. Ulkoilureitistöjen esittämisellä yleiskaavassa pyritään turvaamaan reitistöjen jatkuvuus. Ulkoilureitistöjen toteuttaminen tehdään erikseen, eikä yleiskaavassa määritellä reittien tarkempaa suunnittelua, toteutustapaa tai aikataulua. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Mahdollisuuksien mukaan ulkoilureitit on osoitettu Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta ulkoilureittien osoittaminen metsäteille on osittain ristiriitaista ja siten ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehtiminen on aiheellista. Metsähakuut ovat kuitenkin lyhytaikaisia toimintoja, eivätkä aiheuta jatkuvaa raskasta liikennettä metsäteillä. Lisäksi liikkuminen metsäteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevasta puunajosta on asianmukaista varoittaa muita alueella liikkuvia nykytilanteessakin.

Ventuksen SL-merkintä (SL-24) perustuu voimassa olevaan osayleiskaavaan, sekä maanomistajan kanssa käytyyn keskusteluun. Yhdenmukaisen linjauksen vuoksi suojelualueissa ei

käytetä kaksoismerkintää. Lisäksi kaavamääräykseen ei voida liittää aikarajoja. Koska maanomistajalle ei ole selkeää tahtotilaa alueen suojelemisesta, aluetta ei esitetä yleiskaavassa ennakoidusti luonnonsuojelualueena rauhoituspäätöksen vielä puuttuttua. Alue muutetaan MY-alueeksi ja korjataan yleiskaavaan tulevaisuudessa SL-merkinnällä rauhoituspäätöksen jälkeen.

Yleiskaavan M, MY ja MU kaavamääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä metsätoimijoiden ja viranomaisten kanssa. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on kaavaehdotusta laadittaessa tarkasteltu suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnöillä osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja sekä yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. M, MY ja MU alueille osoitetut kaavamääräykset eivät estä alueiden käyttöä taloudellisen metsänhoidon alueina.

Palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältää tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista.

M- ja MY-kaavamääräyksiin ei tehdä muutoksia tässä yhteydessä.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muutetaan kaavakarttaan Ventuksen SL-24-aluevaraus MY-alueeksi ja liitetään se osaksi MY-10 aluetta. MY-10 yleiskaavaindeksin nykytilankuvaus ja suunnitteluohje korjataan.

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

NASTOLA-SEURA

Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä on ehdotuksen nähtävilläolon aikana pyydetty erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajan kotiseututietouspaketin muodossa, minkä perusteella selvityksen tietoja täydennetään ja tarkistetaan yleiskaavatasoiseen selvitykseen sopivalla tavalla.

Vastine:

Lämmin kiitos Nastola-seuralle työhön osallistumisesta sekä antamistanne mielenkiintoisista lisätiedoista ja näkökulmista.

Nastolan kulttuuriympäristöselvityksessä kirjoitustyön pohjana ovat olleet tieteellisesti pätevät kirjalliset julkaisut. Tieteellistä tietoa on työn aikana syvennetty haastattelujen ja muiden paikallisten lähteiden kautta. Syksyn 2020 aikana selvitystä on viimeistelyä painoa ja julkaisua varten. Jatkotyössä on hyödynnetty Nastola-seuralta saatua laajaa kotiseututietouspakettia niiltä osin, kun sen tietosisällöt ovat olleet yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivia ja lähdetiedot on ehditty tarkistamaan. Nastola-seuran kommenttipaketti on kokonaisuudessaan mukana Lahden suunta –työn 2017-2020 ehdotuksen muistutuskoosteessa (liite 19).

Nastolan kulttuuriympäristöselvitystä täydennetään ja tarkistetaan Nastola-seuralta saadun palautteen perusteella yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Kaikki tehdyt muutokset ovat luonteeltaan teknisiä korjauksia, eivätkä ne aiheuta tarvetta asettaa selvitystä uudelleen nähtäville. Kokonaisuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että selvityksen tietoja rikastetaan ja täydennetään Nastola-seuran näkökulmilla ennen lopullista julkaisua. Esimerkiksi Taarastin kohde-esittely ei vielä keväällä 2020 ollut mukana julkaisussa. Joitakin Nastolan kulttuuriympäristöselvityksen laatimisen periaatteita on hyvä nostaa tässä esiin taustatietona. Selvityksessä tilojen nimissä on yhdenmukaisesti käytetty kiinteistörekisterissä olevaa muotoa. Selvitys myös keskittyy rakennetun kulttuuriympäristön tarkasteluun, onhan kyseessä yleiskaavatyön pohjaksi laadittu selvitys. Tästä johtuen selvityksessä ei ole tehty kattavasti tilahistoriatutkimusta, eikä kaikkea mielenkiintoista tilahistoriatietoa ole myöskään siirretty työhön Nastola-seuran kommentteista. Nastola-seura nosti esiin joitakin teemoja, jotka vaativat enemmän taustatutkimusta ja niiden tarkastelu on järkevä siirtämään seuraavalle Lahden suunta -kierrokselle 2021-2024.

Muilta osin asia merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Nastolan kulttuuriympäristöselvitystä täydennetään ja tarkistetaan Nastola-seuralta saadun palautteen perusteella yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Muutokset kohdistetaan seuraaviin kohteisiin ja pääasiallisesti selvityksen tietoja rikastetaan mielenkiintoisilla lisätiedoilla. Joissakin kohteissa tietoja myös korjataan tehtyjen jatkoselvittelyjen jälkeen.

5 Rajaportti, s. 21:

- ”Suppala on puolestaan erotettu Erstan kartanosta.”

11 Erstan kartano, s. 36:

- ”Erstan kartanon kerrotaan saaneen nimensä 1830-luvulla silloisen omistajansa Erik Johan Strålen nimikirjaimista. Siihen saakka se oli Villähtin kartano.”
- ”Maantien pohjoispuolella sijaitsee kivinen, **Intendentinkonttorin suunnittelema** viljamakasiini vuodelta 1828.”

14 Hokkara – Pensuon viljelyalueet ja Tapiola, s. 43:

- ”Villähteestä tuli sodan jälkeen Nastolan **pinta-alaltaan** suurin evakkojen asutusalue.”

17 Haravakylä, s. 53:

- ”Haravakylän nimi tarkoittaa entisille heinäniityille siirrettyä uudisasutusta.”

18 Notkon alue, s. 55:

- Korjataan kohdenimi seuraavasti: 18 Notkolan alue ➔ 18 Notkon alue
- Tekstin korjaus: Notkolaa ei ole erotettu Uudenkylän kartanosta, vaan alueen maat ovat kuuluneet Orrilaan

21 Huilinki, s. 61:

- ”Wipak Oy:n Kukkasjoen rannalla, kosken partaalla sijaitseva kesähuvila Huilinki eli **Huili** on entinen myllärintalo.”
- ”Mylly lopetettiin vuonna 1898.”

25 Lehtimäen liikenne, s. 71:

- Muutettu vuosiluku 1930 ➔ 1920.
- ”Myös Alarik Lehtimäen asuintalossa seurakuntakotia vastapäätä Immiläntie 1:ssä oli talli neljälle linja-autolle.”

31 Teollisuusnauha, s. 83:

- ”Vedenottamo Kuivamaitoa varten rakennettiin Iso-Kukkasen eteläpähän suoraan Kiehuvan lähteen päälle.”

39. Kirkonkylä:

- s.101: Lisätty kohdeluetteloon: 39.20 Taarasti
- s. 102:
 - ”Kirkon rakensi tunnettu kirkonrakentaja Mats Åkergren. Kirkossa on tehty muutostöitä 1890-luvulla, 1930-luvulla arkkitehti Juhani Viirsteen suunnitelmin sekä 2000-luvun alussa rakennusarkkitehti Reino Toivosen suunnitelmin.”
 - ”Alueella sijaitisi aikaisemmin vanha kirkko ja hautausmaa.”
 - ” Viljamakasiini on vuodelta 1845, **sekin paikalleen siirretty.**”
- s.104:
 - ”Vuonna 1990 valmistunut, arkkitehti Erkki Aartin suunnittelema **Taarasti** sijaitsee maisemallisesti hienolla paikalla Pikku-Kukkasen rannalla. Se kokosi suojiinsa nastolalaisen musiikki- ja kuvataide-elämän ja toimii edelleen paikkakunnan kulttuurikeskuksena. Rakennus edustaa aikansa postmodernistisia arkkitehtuurivirtauksia.”
 - ”Hautausmaan luoteiskulmassa sijaitsee 1820-luvulla rakennettu Nastolan pitäjätupa, joka siirrettiin alueelle ruumishuoneeksi 1890-luvulla. Toiminta ruumishuoneena jatkui uuden siunauskappelin valmistumiseen asti.”

40 Luomaniemi, s. 107:

- ”Luomaniemi on lohkottu Nastolan yhdestä kantatilasta.”
- Tekstin korjaus: ”Tila tuli Nastolan seurakunnan omistukseen maisteri Siiri **Pekkan** testamenttilahjoituksena
- ” Uusi päärakennus on 1970-luvun alusta, korjaus vuodelta 1988.”

45 Kumian mylly, s. 119:

- ”Kumian mylly korjattiin vuonna 2004 arkkitehti Matti Oijalan johdolla.”
- ”Sen ulkonäkö on muutettu perusteellisesti vuoden 1964 korjauksissa.”

46 Viljamaa, s. 121:

- Tekstin korjaus: ”Viljamaan tila on **osa entistä Alhaisten sotilasvirkataloa**. Päärakennus on vuodelta 1810. Se on tuotu aikanaan **Kumian kylästä**.”

49 Kiehuvantien omakotitalot, s. 127:

- ”Kiehuvantien kerrotaan saaneen nimensä tien alussa aikaisemmin sijainneesta Kiehuvan torpasta. Torppa puolestaan oli siirretty paikalle läheltä Kiehuvan lähdeettä, jossa veden tulo oli niin voimakasta, että vesi ”kiehui”.”

55 Uudenkylän vanha kyläalue

- s. 143:
 - ”Myllyn toiminta lakkasi Toivonojan kartanon rakennettua vesimyllyn Immilänkoskeen.”
- s. 144:
 - Pihapiirissä sijaitsevat myös taitekattoinen asuinrakennus 1920-luvulta sekä talousrakennuksia, **joista yksi on vanha Uudenkylän makasiini Ruotsin vallan lopulta**.
 - Kartanon alkuperäinen, **Toivonojan kartanon päärakennusta mukaileva** puinen päärakennus oli todennäköisesti 1880-luvun alkupuolelta samoin kuin monet talousrakennukset. Sen rakennutti Anna Charlotta Constance af Forselles **menettyään konkurssissa Koiskalan ja Toivonojan kartanot**. Tilakeskuksen ympärillä **oli puistometsä**, jota myöhemmin monissa vaiheissa laajennettiin.

60 Luhtaanmaan koulu, s. 161:

- ”Nykyään se on Kumiantien kyläyhdistyksen hallinnassa.”

63 Salajärven itäranta

- s. 167
 - Linnakallio: ”Huvilan talousrakennuksen on suunnitellut arkkitehti Kirmo Mikkola.”
 - Käyränkoivunniemi: ”Korjaustyöt on suunnitellut arkkitehti Jari Helminen.”
- s. 169:
 - ”Uudempaa 1920- ja 1930-luvun huvilatyyppiä edustavat Seppälänranta ja Kesäkoti. Seppälänranta sijaitsee luonnonkauniilla, männikköisellä kalliorannalla. Pihaan johtaa pieni koivukuja. **Vuonna 1928 valmistunut** päärakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan. Pihapiiriin kuuluvat myös rantsauna ja piharakennus. Kesäkoti sijoittuu Oson tilan peltojen ja Salajärven väliselle kallioiselle niemelle. **Vuonna 1938 valmistunut** hirsirakennus kuisteineen näkyy hyvin maantielle.”

71 Vuohula, s. 187:

- Korjataan kohdenimi seuraavasti: 88 Vuohiojan kartano ➔ 71 Vuohula
- ”Vuohula on vanha perintötila, joka on lohkottu 1820-luvulla Isotalosta.”

74 Metsäkylän koulu, s. 195:

- ”Vuonna 1957 koulua laajennettiin siipirakennuksella, jonka **alakerrassa oli luokkatiloja ja yläkerrassa kaksi opettajien asuntoa**.”

75 Metsäkylän meijerin ympäristö, s. 197:

- ”Meijerin paikka perustui erittäin hyvävetiselle lähteelle, jonka päälle se rakennettiin.”

- ”Kylän **kaupat** olivat meijerin ohella Metsäkylän moottori. **Niiden** lopetettua toimintansa on kyläkin hiljennyt.”

80 Haikula, s. 211

- ” Haikulassa oli vuosina 1943–1966 yksi Nastolan monista postitoimipaikoista.”

Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvitykseen tehdään ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka ovat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia ovat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen.

Tekniset korjaukset:

- Korjataan kaksi kohdenimeä seuraavasti: 56 Luhtaan koulumaa ➔ 60 Luhtaanmaan koulu sekä 73 Mäkelän pysäkki ja kauppa ➔ 78 Mäkelän pysäkki ja posti
- Täydennetään ja tarkennetaan julkaisutietoja (mm. ISBN numero, valokuvaajien tiedot).
- Lisätään ja korjataan joitakin kuvanumeroita.
- Lisätään ja korjataan joitakin kohdenumeroluetteloita.
- Siirretään kuvanumerot kuvien vasempaan ylälaitaan.
- Vaihdetaan luonnosvaiheen valokuvat uudempiin sivuilla: 16, 18, 26 (yläkuva), 38, 64, 110, 113 (yläkuva), 146, 186, 187
- Korjataan kuvarajauksia sivuilla: 37 (alakuva), 52 (alakuva), 109 (alakuva) ja 160
- Päivitetään kohdenumerointi kronologiseen järjestykseen kohdenumerosta 23 eteenpäin.
- Päivitetään sisällysluettelo.
- Korjataan muuttunut kohdenumerointi sisällysluetteloon, kohdekarttoihin, kohdeluetteloihin, kuvanumeroihin sekä hakemistokarttoihin.
- Lisätään mukaan Hakemisto ja Hakemisto kohdenumeron mukaan.
- Tarkastetaan ja viimeistellään Lähdeluettelo.
- Korjataan joitakin kirjoitusvirheitä ja/tai lausemuotoja sivuilla: 6, 7, 11, 19 (Selkätie ➔ Vappulantie), 21, 27, 32, 42, 45, 50, 55, 57, 59, 63, 65, 83, 93, 101, 103, 105, 109, 119, 125, 133, 137, 141, 143, 144, 152, 155, 165, 176, 181, 195, 197, 199, 201, 205, 207, 209, 217, 219 ja 225.

YKSITYINEN MUISTUTUS 1

Muistutus:

Juhonpolulla on rakennettuja kiinteistöjä puroon asti (tie päättyy tonteille). Nämä tulisi kokonaisuudessaan merkitä yleiskaavaan. Kaavamerkintä tulisi myös lisätä.

Vastine:

Kyläalueen kaavamerkintä (AT-6) puuttuu alueesta, joten tämä tullaan korjaamaan. Aluevaraus perustuu voimassa olevaan Villähde-Koiskala osayleiskaavaan ja aluevaraus kattaa kaikki Juhonpolun eteläpäässä olevat rakennuspaikat Juhonpolku 4-9. Juhonpolku 33 osoitteessa oleva kiinteistö on vapaa-ajanasunto ja sijaitsee kaavaehdotuksen mukaisella maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M-8). Vapaa-ajanrakennuspaikkaa ei ole tarkoituksenmukaista rajata mukaan kyläalueeseen.

Toimenpiteet:

Juhonpolun alueen kyläalueelle lisätään kaavamerkintä AT-6.

YKSITYINEN MUISTUTUS 2

Muistutus:

Alue A-40 Härhön, Jokiranta ja Muturinniemi.

Kaavatilanne/-varanto jne.: Kärkjärven ranta-alueella on voimassa 25.3.1991 hyväksytty Ranta-Härhön ranta-asemakaava. Alueen tulisi olla sen mukaisesti RV-rantavyöhykealuetta.

Maisema ja luontoarvot: Jätettävä rantakaavan mukaiset virkistysalueet suunnitelmaan. Muturinniemen pohjukkaan laskeva puro ympäristöineen on jätettävä MY arvoon kuten edellisissä yleiskaavoissa, samoin kuin koko Härhönjoen ympäristö. (Huom. Kanoottireitti)

Yleismääräys: Muturinniemen pohjukkaan laskeva puro, osittain suoalueita, suoalueen läpi tarvitsee hulevesiohjelman, esim. kohdan 3 mukaisen hidastus ja viivytysohjelmaa.

Lisäksi otettava huomioon, että alueellamme on tehty useasti/monena vuonna liito-orava havaintoja: mm meidän pöntöissämme.

Vastine:

Osalla yleiskaavan aluetta A-40 on voimassa Ranta-Härhön ranta-asemakaava ja tieto lisätään yleiskaavan alueellisiin suunnitteluohjeisiin.

Rantavyöhykealueen merkinnällä RV on yleiskaavaehdotukseen osoitettu alueet, joilla voimassa oleva osayleiskaava jää voimaan. Lahden alueella on voimassa useita ranta-asemakaavoja, jotka kaikki jäävät voimaan uuden yleiskaavankin myötä. Yleiskaavalla ei ole mahdollista kumota ja korvata ranta-asemakaavoja. Yleiskaavaan ei ole merkitty kaavakartalle näkyviin alueita, joilla on voimassa oleva ranta-asemakaava. Nämä ranta-asemakaavat ovat tästä huolimatta voimassa ja ohjaavat alueen maankäyttöä ja rakentamista. RV -rantavyöhykkeen kaavamääräystä on tarve täsmentää väärinymmärryksiä välttämiseksi ranta-asemakaavojen osalta.

Muturin pohjaan laskeva puro ympäristöineen on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu osittain retkeily- ja ulkoilualueeksi VR ja osittain maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta MU. Kaavaan osoitettu VR-alue on kaupungin omistuksessa ja kaupungin tavoitteena on suojella alue, jolloin alueen luontoarvot on turvattu tuleville sukupolville. Suojelupäätöksen jälkeen alueen kaavamerkintä muutetaan vastaamaan luonnonsuojelualuetta SL. Puronvarren alue on osittain Ranta-Härhön ranta-asemakaavan alueella ja on ko. kaavassa osoitettu maatalousalueeksi M. Ranta-asemakaavan mukaiset virkistysalueet ja maa- ja metsätalousalueet jäävät voimaan yleiskaavamerkinnoistä huolimatta, kuten aikaisemmin on kuvattu.

Härhönjoen ympäristö on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu lähivirkistysalueeksi VL. Kyseinen kaavamerkintä turvaa alueen luontoarvot MY-merkintää paremmin. VL-alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Härhönjoen ympäristö on tunnustettu arvokkaaksi luontoalueeksi yleiskaavan teemakartassa "Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet". Melontareitti on osoitettu yleiskaavaehdotuksessa.

Muturinniemen suoalueelta laskeva puro sijaitsee asemakaava-alueen ulkopuolella ja purossa kulkee luonnonvesiä. Hulevesiohjelmalla ei sovelleta kunnan hulevesijärjestelmän vahvistetun toiminta-alueen tai sen tiedossa olevien laajennuksien ulkopuolella. Purossa mahdollisesti esiintyviä ongelmia on mahdollista ratkaista toteuttamalla vesiensuojelutoimenpiteenä esimerkiksi soiden ennallistamista, ojakatkoja tai pintavalutuskenttiä. Vesiolosuhteisiin pystytään vaikuttamaan

myös metsänkäsittelyssä ottamalla käyttöön esimerkiksi jatkuva kasvatus. Vesiensuojelutoimenpiteitä ei kirjata yleiskaavan asiakirjoihin.

Vuonna 2016 on laadittu Lahden Nastolan kunnanmaiden liito-oravaselvitys, jossa on tarkasteltu Ristikankaan, Kuohunkallion ja Muturinpohjan liito-oravahavaintoja. Alueelta on löydetty liito-oravan pesäpuita ja runsaasti papanapuista, joista osa Muturinpohjan alueella. Liito-oravan esiintyminen alueella on siis kaupungin tiedossa ja Muturinnimen ja Härhön alueen liito-oravia tullaan tarkastelemaan tulevaisuudessa vielä uudelleen.

Toimenpiteet:

Yleiskaava-alueen A-40 nykytilan kuvaukseen lisätään tieto voimassa olevasta Ranta-Härhön ranta-asemakaavasta.

RV-Rantavyöhykkeen kaavamääräys muutetaan muotoon:

Alue on tarkoitettu pääasiassa loma-asunto- ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Ranta-alueella on muu kuin MRL 72 §:n 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty. Alueella noudatetaan seuraavien vahvistettujen osayleiskaavojen merkintöjä- ja määräyksiä:

RV/1 Luoteis-Nastolan osayleiskaava

RV/2 Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

RV/3 Villähde-Koiskalan osayleiskaava

RV/4 Iso-Kukkanen, Salajärvi, Ruuhijärvi rantayleiskaava

Osalla alueista on voimassa ranta-asemakaava.

Lisäksi kaavamääräyksiä kohtaan "Suunnittelu- ja toteutusohjeet" lisätään tieto:

Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa.

YKSITYINEN MUISTUTUS 3

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

KYMIJÄRVEN POHJOISRANNAN LIIKENNEVERKKO

Yleiskaavaehdotuksessa on poistettu yleiskaavassa ollut kokoojakatuyhteys Koiskalantieltä Ahtialan suuntaan ja osoitettu pelkästään kevyen liikenteen yhteys. Esitettyä ratkaisua ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tulevan maankäytön kannalta, ratkaisu mm. jättää Sudenniemeen ja Siperianpohjaan osoitetut uudet asuntoalueet kokonaan ilman kokoojakatuluonteista yhteyttä ylempään katu- ja maantieverkkoon.

Yleiskaavaehdotuksessa ei ole tutkittu riittävästi Kymijärven pohjoispuolen nykyisiä ja tulevia liikennetarpeita. Lisäksi tulisi ottaa huomioon myös laajemman alueen katuverkkoon vaikuttavat tekijät kuten nykyisen Tiiranmäen alueen laajentuminen, Taivaanrannan asuntoalueen mittava jatkorakentaminen ja Koiskalantien itäpuolen uudet asuntoalueet Mustankorventien varrella. Mainittujen alueiden ajoneuvo- ja julkinen liikenteen tarpeet tulevat jatkossa suuntautumaan entistä enemmän Lahden keskustaan, Kariston kauppakeskukseen ja Ahtialaan, jolloin välityskyvyiltään riittävä kokoojakadun luonteinen uusi katuyhteys palvelisi parhaiten Kymijärven pohjoisrannan koko ajan lisääntyvää liikennetarvetta. Uusi katuyhteys Koiskalantieltä Ahtialan suuntaan tulisi olla läpiajettava lisääntyvää ajoneuvoliikennettä, kevyttä liikennettä sekä jatkossa myös Kymijärven pohjoispuolella kulkevaa julkista liikennettä varten.

Nykyisen yleiskaavan mukainen tieyhteys vähentäisi oleellisesti kunnallisteknisiä kustannuksia tien eteläpuolisten uusien asuntoalueiden liittämiseksi katuverkkoon ja samalla nykyiset asuntoalueet uuden tien pohjoispuolella välttyisivät huomattavasti lisääntyvän läpiajoliikenteen haitoilta.

Koiskalan kartanoalueen suojeluarvot valtakunnallisena kulttuuri- ja maisema-alueena edellyttävät myös uuden katuyhteyden sijoittamista nykyisen yleiskaavan linjauksen mukaisena erilleen Koiskalan kartanon peltoalue- ja muusta maisemarakenteesta.

Vanha Koiskalantie Tiiranmäestä eteenpäin sijoittuu keskeisesti Koiskalan kartanon suojelualueen maisemakuvaan. Tietä ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa maisemakuvaan muuttavalla uudella kevyen liikenteen väylällä kuin Tiiranmäestä Mustankorventien kohdalle saakka.

Esitän, että em. perusteluihin viitaten vielä kerran tutkittaisiin uuden kokoojakadun linjausta voimassaolevan yleiskaavan mukaisesti läpiajettavana Koiskalantieltä Ruukinkadulle saakka.

ASUNTOALUEET A34

Sudenniemessä varausta A34 tulisi laajentaa etelänsuuntaan aiemmissa yleiskaavavaiheissa esitetyn mukaisesti. Sudenniemen kärkeen jää edelleen vielä runsaasti vapaa-aluetta ja rantaviivaa. Ehdotuksessa on lisäksi tarkoitukseltaan tuntemattomaksi jäänyt hyvin kapea VL-kaista rannassa, joka loppuu kuitenkin rakennetun naapuritilan alueeseen. VL-kaista tulisi poistaa ehdotuksesta ja jättää suunnitteluvaraa asemakaavoitukseen.

Tammelan tilan osalta Myllymäen kohdalla on jätetty kapea reikä A34 varausten välille, kuitenkin heti toisen A34 varauksen länsipuolella on noin 350 metrin levyinen vapaa-alue, jonka voidaan katsoa tyydyttävän kohdassa maisemallisen vapaa-alue tarpeen riittävästi. Tammelan tilan kohdalla nyt oleva kapea ”reikä” tulisi yhdistää viereisiin A34 varauksiin ja jättää suunnitteluvaraa asemakaavoitukseen.

Vastine:**LIIKENNEVERKKO**

Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön yhteydessä laadittiin liikenneselvitys, jossa tarkasteltiin, onko yleiskaavan mukaiselle läpiajoyhteydelle tarvetta vai riittäisikö Koivukummunkadun päästä Koiskalantielle jalankulku- ja pyöräilyväylä. Työssä laadittiin liikenne-ennuste ja arvioitiin yhteystarpeita liikennemallin avulla, minkä lisäksi tarkasteltiin yhteyden linjausta maastossa.

Liikennemallitarkastelussa käytettiin vuonna 2018 päivitettyä Päijät-Hämeen seudullista liikennemallia. Mallin tarkkuustaso soveltuu sellaisenaan alueen liikennetuotosten ja reitinvalintojen arviointiin. Liikenne-ennuste on laadittu tavoitevuodelle 2030. Työssä tutkittiin kahta maankäyttövaihtoehtoa Koiskala-Tiiranmäen alueelle ja neljää verkollista vaihtoehtoa. Vaihtoehtoisissa alueelle tulisi noin 3100-3400 uutta asukasta. Työpaikkamäärä kasvaisi noin 370 työpaikkaan nykyisestä noin 200 työpaikasta.

Tarkastelussa otettiin huomioon kaavoissa jo olevat asuinaluevaraukset Niemelänniemen ja Kyynäränkannaksen alueella. Koiskalantien nykyinen liikennemäärä on niin pieni, ettei asuinalueiden liikenne kasvata sitä niin paljon, että tarvittaisiin rinnakkainen väylä.

Päätelmänä verkollisista vaihtoehtoista todettiin, että autoliikenteen kannalta Ruukinkadun jatke on tarpeellisempi kuin Koivukummunkadun jatke. Ruukinkadun jatke muodostaa alueelta suoraviivaisen yhteyden valtatie 4 eritasoliittymään. Seudullisen ja pitkämatkaisen liikenteen hakeutuessa suorinta reittiä valtatielle liikennekuormitus alemmalla tie- ja katuverkolla vähenee. Kuormitus vähenee etenkin Vanhalla Ahtialantiellä sekä ongelmallisessa Ahtialantie-Vt24 liittymässä. Näin ei myöskään läpiajavan autoliikenteen haittoja tuoda Koivukummun ja Siperian alueelle, kun yhteys alueen kautta Koiskalantielle suunnitellaan ensisijaisesti jalankulku- ja pyörätienä. Jalankulun ja pyöräilyn kannalta Koivukummunkadun jatke muodostaa Tiiranmäestä suoremman ja tasauksen kannalta paremman yhteyden Ahtialaan ja Lahden keskustan suuntaan.

Koiskalantien koettu liikenneturvallisuus on ollut heikolla tasolla. Uusi jalankulku- ja pyörätie parantaa erityisesti sekä kävelijöiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta että turvallisuuden tunnetta. Suunnittelualueella ja sen läheisyydessä on tapahtunut vuosina 2014–2018 yhteensä 30 poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta, joista kahdeksan on tapahtunut Koiskalantiellä.

Koiskalantien jalankulku- ja pyörätien suunnittelussa muodostettiin ensin useita erilaisia vaihtoehtoja, joilla pyrittiin huomioimaan rakennusten ja luontoarvojen muodostamat reunaehdot. Jalankulku- ja pyörätien linjauksesta muodostettiin osalle matkaa sitten kaksi vaihtoehtoa, Koiskalantien itä- ja länsipuolelle.

Koiskalantien ja Ruukinkadun kävely- ja pyörätiet parantavat merkittävästi jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita ja turvallisuutta alueella. Yhteys Ruukinkatu – Koivukumpu - Koiskalantie luo sujuvamman ja lyhyemmän yhteyden Ahtialan ja Tiiranmäen välille.

Joukkoliikenteen runkolinjastosuunnitelmassa lähimmäksi Koiskalan aluetta on suunniteltu linja 12, joka ajaa Kaukarin ja Ruukinkadun kautta Herrasmaniin. Tulevaisuudessa Koiskalan väestömäärän kasvaessa voidaan linja mahdollisesti jakaa kahtia siten, että puolet vuoroista liikennöivät Herrasmaniin ja puolet Koiskalaan. Joukkoliikenteen näkökulmasta tämä vaatii kuitenkin riittävää määrää asukkaita riittävällä asukastiheydellä.

Nastolasta Koiskalantien läpi Lahden keskustaan ajava linja ei ole joukkoliikenteen kannalta houkutteleva vaihtoehto, koska sekä Nastolasta, että Koiskalasta liikkuminen suuntautuu pääasiassa keskustaan. Nastolasta kyytiin tulijat eivät ajelisi Ahtialan kautta keskustaan. Tämän

vuoksi runkolinjastosuunnitelmassa on esitetty erikseen linjat Nastolasta Lahden keskusta ja Koiskalasta keskusta.

Joukkoliikenteen linjan tulisi kulkea katuverkolla mahdollisimman keskellä asutusta, jotta kävelyomatat pysäkeille säilyvät kohtuullisina. Joukkoliikenteen tulisi kulkea myös mahdollisimman suoraa ja nopeaa reittiä. Ruukinkadun jatke on tulevaisuudessa käyttökelpoinen joukkoliikenteelle. Koska Ruukinkatu ei kulje asutuksen keskeltä, tulee tarkemmassa suunnittelussa huolehtia hyvistä kulkuyhteyksistä bussipysäkkien varten. Joukkoliikenteen reitit tarkastellaan yleensä tarkemmin asemakaavavaiheessa, jolloin katsotaan myös paikka bussien kääntöpaikalle.

ASUNTOALUE A-34

Asuntoalue A-34 on Sudenniemen osalta esitetty yleiskaavaehdotuksessa voimassa olevaa yleiskaavaa ja esitettyjä yleiskaavaluonnosvaihtoehtoja laajempaa etelän suuntaan. Muistutuksessa viitattu ranta-alue on huonosti rakentamiseen soveltuvaa aluetta ja alueella esiintyy runsaasti viitasammakoita. Lisäksi Sudenniemen ranta-alueet toimivat liito-oravien kulkuyhteyksinä ja Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkoluonnoksessa on esitetty ohjeellinen ulkoilureitti kulkemaan ko. ranta-alueen kautta Siperiantielle.

Tammelan tilan kohdalle jätetty rakentamisesta vapaa maa- ja metsätalousalue M-4 turvaa valtakunnallisesti arvokkaan Koiskalan kartanon maisema-arvoja. Kyseinen peltoalue sijaitsee suoraan maisemassa kartanolta päin katsottuna.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muistutus ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

YKSITYINEN MUISTUTUS 4

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Muistutus koskee tilan 532-401-1-205 Seestan Sorvanen alueita. Muistutuksessamme päämuutosvaatimukset ovat seuraavat:

1. Yleiskaavan M, MU ja MY kaavamääräykset tulee muuttaa niin, että kaikki epämääräiset määräysten osiot poistetaan tai muutetaan.
2. VR aluevaraukset tulee pienentää ehdottomaan minimiin. Kaavamääräykset tulee olla laadittu niin, että tavanomainen metsätalous on mahdollista ilman erityisluvitusta.
3. Maanomistuskokonaisuuden kaakkoinen ja lounainen osa kuuluvat samaan lainvoimaiseen ranta-asetemakaavaan. Kaakkoinen osa on kaavassa esitetty kokonaan MU alueena. MU alueen kaavamääräyksessä ei ole mitään erityismääräyksiä. Rakennusoikeus on keskitetty Salalammi – järven rantaan yhteisrantaisten loma-asuntojen rakennuspaikkoina. Rantavyöhyke on VL -aluetta. Mitään sitovia lisämääräyksiä ei ole annettu. Muistutus ja muutosvaatimus: Lainvoimainen ranta-asetemakaava tulee ottaa yleiskaavassa huomioon siten, että yleiskaavalla ei vaikeuteta ranta-asetemakaavan toteuttamista. Yleiskaava ei ole voimassa ranta-asetemakaavan alueella.
4. Maanomistaja esittää, että yleiskaavaan esitettyä pientä A aluevarausta Yläniityntien varrella laajennetaan pohjoiseen ranta-asetemakaavan kaakkosisosassa olevalle MU alueelle. Alue liittyy saumattomasti Lahden nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen. Tärkeimmät palvelut ovat aivan lähellä. Alue on myös rakentamisteknisesti edullisesti toteutettavissa. Ja on liitettävissä hyvin kunnallisteknisiin verkostoihin. Lisäksi esitetään uusi A aluevaraus Sorvasen itäpuolelle. Asuntoalue sijoittuu hyvin Lahden keskustan ja Seestan välille kehittyvään nauhamaiseen yhdyskuntarakenteeseen.
5. Seestan Sorvanen tilan alueilla on hyvin merkittävä potentiaali ensisijaisesti tietenkin metsätalousalueina, mutta erityisesti myös erä-/riistatalouden ja metsästyksen toiminta-alueina. Muistutus ja muutosvaatimus: M, MU ja MY (ja VR) alueiden kaavamääräyksiin ei saa liittää mitään määräyksiä, jotka estävät tehokkaan ja taloudellisen metsänhoidon ja erä-/riistatalouden. Erityisesti on otettava huomioon, että alueet tulee voida turvallisuussyistä sulkea metsästystapahtuman ajaksi. Alueiden läpi ei saa johtaa sellaisia ulkoilureittejä tai polkuja, joilla saattaisi olla metsästystä haittaavaa henkilö-/liikennettä ja joita ei voitaisi sulkea metsästystapahtuman ajaksi.
6. Kaikki Seestan Sorvanen maanomistusyksikön metsät ovat FSC sertifioituja, joten sertifiointi ohjaa paljon tehokkaammin metsien hoitoa ympäristönäkökulmasta katsottuna kuin mikään epämääräinen kaavamääräys. Lisäksi metsälaki ja muut metsäyhdistysten ja -järjestöjen ohjeet hyvistä metsänhoitokäytännöistä ovat riittävät määräykset takaamaan hyvän metsänhoidon. Jo nyt on tullut selväksi, että puun ostajat eivät mielellään tai tuskin ollenkaan osta puuta alueilta, joilla ei ole sertifikaattia FSC tai PEFC (FSC on tiukempi sertifikaatti kuin PEFC). Eli sertifikaatit ovat jatkossa vakiintunut ja pysyvä lisä-"normitus" metsien hoidossa. Ylimääräisiä ja/tai epämääräisiä kaavamääräysosioita ei missään nimessä tule liittää M, MU ja MY määräyksiin.
7. Lahden kaupunki on teettänyt kahdella taholla tarkastelun, jossa haluttaneen osoittaa, että yleiskaavan 2030 M, MY ja MU sekä VR alueiden määräyksistä ja aluevarauksista ei olisi käytännön haittaa maanomistajille. Raportti tarkastelee asioita pääosin hyvin yleisellä tasolla. Kaavamääräysten vaikutusten/haittojen arvioinnissa raportista ei paljoa saa apua. Epämääräisillä

metsäalueisiin liitetyillä määräyksillä voi olla merkittävät haitalliset taloudelliset seuraamukset. Epämääräiset määräykset pois M, MU ja MY määräyksistä.

Vastine:

1./6./7. Yleiskaavan M, MY ja MU kaavamääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä metsätoimijoiden ja viranomaisten kanssa. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on kaavaehdotusta laadittaessa tarkasteltu suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnöillä osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja sekä yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. M, MY ja MU alueille osoitetut kaavamääräykset eivät estä alueiden käyttöä taloudellisen metsänhoidon alueina, eivätkä estä alueiden käyttöä erä- ja riistatalousalueina.

Palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältävät tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista.

M- ja MY-kaavamääräyksiin ei tehdä muutoksia tässä yhteydessä.

2. Maanomistajan mailla luonnosvaiheessa ollut laaja retkeily- ja ulkoilualue (VR) on muutettu suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). VR-alueiksi ehdotuksessa on jätetty Kaarlammin (W-9) ja Sorvasen (W-18) lammen ympäristöt. Koko Viuhan ja Sydänkankaan alueella on suuri merkitys ulkoilualueena. Kaarlammin alue liittyy Viuhan luonnonsuojelualueeseen (SL-8). Sorvasen alue on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa esitetty virkistysalueena ja alueilla kulkee valaistu ulkoilureitti kaupungin omistuksessa olevalle alueella. Maakuntakaavan virkistysalue merkintä ulottuu Sorvaselta Kaarlamille, jättäen Kaarlammin ja sen pohjoisosan kuitenkin virkistysalueen ulkopuolelle. Koska maakuntakaavan mukainen virkistysalue rajautuu Kaarlammin eteläpuolelle ja alueella on jo olemassa oleva toteutettu ulkoilun pääreitti, voidaan Kaarlammin pohjoispuoleinen osa muuttaa MU-alueeksi. Samalla ulkoilureitin sijainti korjataan vastaamaan toteutunutta reittiä.

VR-alueilla on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

3. Alueella voimassa olevat ranta-asemakaavat jäävät voimaan ja ohjaavat näiltä osin alueen maankäyttöä. Yleiskaava ei kumoaa tai ohita ranta-asemakaavan määräyksiä. Ranta-asemakaavan alueella noudatetaan ranta-asemakaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

4. Yleiskaavaehdotuksessa esitetty asuinalueen (A-33) laajennus Yläniityntien varteen pohjautuu voimassa olevaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavaan. Lisäalueiden osoittaminen asumiseen Sorvasen lammen ympäristöön ei ole maakuntakaavan tavoitteiden mukaista ja on myös ristiriidassa alueella voimassa olevan osayleiskaavan ja ranta-asemakaavan kanssa.

5. Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Siksi yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset ulkoilureittiyhteydet ja niiden muodostama

verkosto. Ulkoilureitistöjen esittämisellä yleiskaavassa pyritään turvaamaan reitistöjen jatkuvuus. Ulkoilureitistöjen toteuttaminen tehdään erikseen, eikä yleiskaavassa määritellä reittien tarkempaa suunnittelua, toteutustapaa tai aikataulua. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Mahdollisuuksien mukaan ulkoilureitit on osoitettu Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehtiminen riistatalousalueilla on aiheellinen. Metsästys on kuitenkin kausiluonteista ja lyhytaikaista toimintaa. Lisäksi liikkuminen metsäteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevasta riistanajosta ja metsästyksestä on asianmukaista varoittaa muita alueella liikkuvia nykytilanteessakin.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Kaarlammin pohjoispuoleisen alueen kaavamerkintä VR muutetaan MU-alueeksi.

Kaarlammin eteläpuolella kulkevan tavoitteellisen ulkoilun pääreitit sijainti korjataan vastaamaan toteutunutta reittiä.

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

YKSITYINEN MUISTUTUS 5

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Tila Ylhäinen on tarkoitus rauhoittaa yhtenäisenä koskemattomana kokonaisuutena, minkä vuoksi käynnissä on Metsäkeskuksen kanssa suojeluhanke alueelle syntyväksi suojelualueeksi ja rauhoittaa samalla koko alue kaikkea luontoa muokkaavalta toiminnalta.

Metsäkeskuksen asiantuntija arvioi paikan päällä kokonaisuuden 22.4.2020 todeten, että osa metsästä täyttää Metso-ohjelman mukaiset suojeluvaatimukset maastomuodostuksen, metsän iän ja säilyneen luonnonvaraisen tilan johdosta. Metsäkeskus teki esityksen suojelusuunnitelmaksi, jonka hyväksyin 13.8.2020.

Nyt nähtävillä olevaan kavasuunnitelmaan on sisällytetty tilani alueen läpi kulkevan ulkoilureitin muodostaminen. Kyseisellä etelärajalla kulkee sen koko matkalta vuosikymmenien kuluessa muodostunut ulkoilupolku. Esitän, että laadittua Lahden kaupungin yleiskaavaehdotusta muutetaan siten, että suunnitellun ulkoilureitin kulku siirretään kulkemaan tilani kohdalla koko matkalta nykyistä, vuosien saatossa syntynyttä patikointipolkua pitkin. Näin tilan metsäalue säilyisi mahdollisimman ehyenä.

Maanomistaja on sopinut alkukesästä 2020 Pajulahden kanssa, että rakenteilla ollut maastopyöräilyreitti voidaan ohjata kyseistä, rajalinjalla kulkevaa polku pitkin. Sopimus on mahdollista perua, jos se aiheuttaa maastollisia muutoksia.

Vastine:

Suojelualueet osoitetaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) rauhoituspäätöksen jälkeen. Kaavamerkintä päivitetään tarvittaessa yleiskaavakierroksella 2021-2024.

Tilan Ylhäinen maille yleiskaavaehdotuksessa osoitettu tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä voidaan siirtää kulkemaan kiinteistön rajalla kulkevaa olemassa olevaa polkua. Polkuverkko on myös osa vuonna 2020 rakennettua maastopyöräilyreittiä. Ennen ulkoilureitin perustamista tulee kuitenkin vielä tarkastella ulkoilun ja maastopyöräilyn ohjaamisesta samoille reitistöille mahdollisesti aiheutuvia ongelmia ja tehdä tarvittaessa muutoksia suunniteltuihin reitistöihin ja opastaa kulkumuodot tarvittaessa eri reiteille.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

MU-4 alueella tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä siirretään kulkemaan kiinteistön rajalle olemassa olevaa polkuverkostoa pitkin.

YKSITYINEN MUISTUTUS 6

Tiivistelmä muistutuksen pääsisällöistä:

Muistutus koskee tiloja 532-401-1-206 Seestan kartano ja 532-401-1-309 Seesta. Muistutuksessamme päämuutosvaatimukset ovat seuraavat:

1. Yleiskaavan M, MU ja MY kaavamääräykset ovat erityis-/lisämääräysten osalta hyvin epämääräiset ja saattavat johtaa hankaliin tulkintatilanteisiin ja aiheuttavat todennäköisesti merkittäviä metsätaloudellisia haittoja ja vahinkoja. Kaavamääräykset tulee muuttaa niin, että kaikki epämääräiset määräysten osiot poistetaan tai muutetaan.
2. Maanomistuskokonaisuuden kaakkoinen osa kuuluu Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavaan oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan. Osayleiskaavassa Seestan kaakkoisten alueiden osalta on suoritettu pienten vesistöjen/järvien rantarakennusoikeuksien selvitys/mitoitus ja rakennusoikeudet on keskitetty Vähä-Kalaton järven pohjoiskoillisosaan. Rakennusoikeus on esitetty kahtena yhteisrantaisten loma-asuntolan alueena (2 kpl RA-2 aluetta).

Muistutus ja muutosvaatimus: Lahden yleiskaava 2030 kaavaehdotusta tulee muuttaa siten, että Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavassa esitetty ratkaisu loma-asuntojen rakentamisalueesta otetaan huomioon. Samalla on otettava huomioon, että Vähä-Kalaton järven ympärille muodostuu RA-2 alueita palveleva metsäluontokokonaisuus. Alueen läpi ei saa johtaa reittejä ja/tai alueen osia, joidenka käyttö tuottaa häiriötä tai haittaa RA-2 alueiden käytölle. Rakennusoikeus ja järven lähiympäristön kaavallinen ratkaisu tulee palautta vastaamaan Nastolan aikaisen osayleiskaavan ratkaisua ja oikeudellista sitovuutta. Lahti 2030 yleiskaava tulee laatia siten, että jatkossa järven lähialueen ja alustavan idealuonnoksen mukainen kehittämishanke on mahdollista toteuttaa ilman, että yleiskaavaan esitetyt maankäyttöratkaisut ja kaavamääräykset sen estävät.

3. Seestan tiluksilla on nykyään hyvin merkittävä potentiaali ensisijaisesti tietenkin metsätalousalueina, mutta erityisesti myös erä-/riistatalouden ja metsästyksen toiminta-alueina. Erityisesti Seestan kaakkoiset metsät ja myös koilliset metsät sekä myös muuta laajemmat muut metsäalueet ovat oivallisia ja jo nyt tehokkaassa käytössä olevia erä- ja metsästyksalueita.

Muistutus ja muutosvaatimus: M, MU ja MY alueiden kaavamääräyksiin ei saa liittää mitään määräyksiä, jotka estävät tehokkaan ja taloudellisen metsänhoidon ja erä-/riistatalouden. Erityisesti on otettava huomioon, että alueet tulee voida turvallisuussyistä sulkea metsästystapahtuman ajaksi. Alueiden läpi ei saa johtaa sellaisia ulkoilureittejä tai polkuja, joilla saattaisi olla metsästystä haittaavaa henkilö-/liikennettä ja joita ei voitaisi sulkea metsästystapahtuman ajaksi.

4. Kaikki Seestan Sorvanen maanomistusyksikön metsät ovat FSC sertifioituja, joten sertifiointi ohjaa paljon tehokkaammin metsien hoitoa ympäristönäkökulmasta katsottuna kuin mikään epämääräinen kaavamääräys. Lisäksi metsälaki ja muut metsäyhdistysten ja -järjestöjen ohjeet hyvistä metsänhoitokäytännöistä ovat riittävät määräykset takaamaan hyvän metsänhoidon. Jo nyt on tullut selväksi, että puun ostajat eivät mielellään tai tuskin ollenkaan osta puuta alueilta, joilla ei ole sertifikaattia FSC tai PEFC (FSC on tiukempi sertifikaatti kuin PEFC). Eli sertifikaatit ovat jatkossa vakiintunut ja pysyvä lisä-"normitus" metsien hoidossa. Ylimääräisiä ja/tai epämääräisiä kaavamääräysosioita ei missään nimessä tule liittää M, MU ja MY määräyksiin.

5. Lahden kaupunki on teettänyt kahdella taholla tarkastelun, jossa haluttaneen osoittaa, että yleiskaavan 2030 M, MY ja MU sekä VR alueiden määräyksistä ja aluevarauksista ei olisi käytännön haittaa maanomistajille. Raportti tarkastelee asioita pääosin hyvin yleisellä tasolla. Kaavamääräysten vaikutusten/haittojen arvioinnissa raportista ei paljoa saa apua. Epämääräisillä metsäalueisiin liitetyillä määräyksillä voi olla merkittävät haitalliset taloudelliset seuraamukset. Epämääräiset määräykset pois M, MU ja MY määräyksistä.

6. Lahden keskusta-alueen ja Seestan välillä on jo nyt muodostumassa nauhamainen kylärakenne. Päätien vieressä kulkee myös vesi- ja viemärijohto. Ehdotamme, että päätien itäpuolelle varataan asuntoaluetta. Alue sijoittuu hyvin yhdyskuntarakenteellisesti ja ei aiheuta haittaa luonto- ja/tai ympäristöoloille. Entisen Nastolan alueet eivät missään nimessä voi olla enää vain Lahden kaupunkikeskuksen viheralueita, joihin kohdistuu Lahdesta "ulkoilupaineita." Vaadimme että osoitetaan myös rakentamista, kun se on perusteltua ja taloudellisestikin järkevää.

Muistutamme vielä, että jo luonnosvaiheessa kommentoimme M, MU ja MY sekä VR alueiden osalta mm., ettemme tule hyväksymään näille alueille esitettyjä epämääräisiä kaavamääräyksiä. VR alueita vaadittiin poistettavaksi. VR alueet ovat nyt onneksi poistuneet, mutta M, MU ja MY alueiden määräykset ovat edelleen ongelmalliset. Alueilla risteilevät ulkoilupolut ovat myös ilmeinen riskitekijä esim. metsästysaikaan.

Haluamme kehittää metsäalueitamme pitkäjännitteisesti ottaen huomioon luonto- ja ympäristöarvot. FSC sertifiointi määrittelee selkeästi metsäluonnon erityiskohteiden huomioon ottamisen ja esim. vesistöjen suojapuustovyöhykkeiden, säästöpuiden, riistatiheiköiden yms. suunnittelun ja ylläpidon. Lisäksi edellytetään alueita jätettävän suojeluun. Nykyään yhä enemmän otetaan huomioon myös erä-/riistatalouden ja metsästyksen vaatimukset. Yleiskaavan kaikissa määräyksissä tuleekin ottaa huomioon metsätalouden edellytykset ilman haitallisia epämääräisiä kaavamääräyksiä ja myös, ettei erätaloudelle ja metsästykselle aseteta haitallisia esteitä.

Erittäin hyvin metsätalouden, erä-/riistatalouden sekä loma- ja matkailupalvelujen kehittämialueena toimii tilusten koko kaakkoinen osa. Tämä alue liittyy luontevasti metsätieverkolla kartanon talouskeskuksen alueeseen ja siellä kehitettäviin vastaaviin toimintoihin sekä majoitus-, kokoontumis-, loma- ja matkailupalveluihin. Yleiskaavassa ei saa asettaa esteitä maanomistajan alueen kehittämishankkeille.

Vastine:

1./3./4./5. Yleiskaavan M, MY ja MU kaavamääräyksiä on valmisteltu yhteistyössä metsätoimijoiden ja viranomaisten kanssa. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on kaavaehdotusta laadittaessa tarkasteltu suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnöillä osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja sekä yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. M, MY ja MU alueille osoitetut kaavamääräykset eivät estä alueiden käyttöä taloudellisen metsänhoidon alueina, eivätkä estä alueiden käyttöä erä- ja riistatalousalueina.

Palautteissa on tuotu esiin, että lähimetsä terminä on liian tulkinnanvarainen. Lähimetsä -termiä on käytetty VR- ja MU-alueiden kaavamääräyksissä ulkoilureittien yhteydessä. VR- ja MU-kaavamääräystä muutetaan vähäisesti tältä osin.

Lausunnoissa on tuotu esiin, että näköalojen avaaminen voi joissakin kohteissa olla virkistyskäytön kannalta toivottava toimenpide ja VR- ja MU- kaavamääräykset sisältää tämä huomioon ottaen ristiriitaisia ja vastakkaisia tavoitteita. Virkistykseen varatuilla metsäalueilla, sekä ulkoilukäytössä olevilla talousmetsäalueilla on tärkeää voida tehdä maisemaa avaavia metsänhoitotoimenpiteitä

kaavamääräyksen sitä estämättä. Kaavamääräystä muutetaan siten, että puhutaan maiseman säilyttämisen sijaan maisema-arvoista.

M- ja MY-kaavamääräyksiin ei tehdä muutoksia tässä yhteydessä.

Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Siksi yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset ulkoilureittiyhteydet ja niiden muodostama verkosto. Ulkoilureitistöjen esittämisellä yleiskaavassa pyritään turvaamaan reitistöjen jatkuvuus. Ulkoilureitistöjen toteuttaminen tehdään erikseen, eikä yleiskaavassa määritellä reittien tarkempaa suunnittelua, toteutustapaa tai aikataulua. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Mahdollisuuksien mukaan ulkoilureitit on osoitettu Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehtiminen riistatalousalueilla on aiheellinen. Metsästys on kuitenkin kausiluonteista ja lyhytaikaista toimintaa. Lisäksi liikkuminen metsäteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevasta riistanajosta ja metsästyksestä on asianmukaista varoittaa muita alueella liikkuvia nykytilanteessakin.

2. Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava on hyväksytty Nastolan kunnanvaltuustossa 2.12.1996 § 63 ja Hämeen ympäristökeskus on vahvistanut kaava 8.12.1999 lukuunottamatta osia Kalliojärven Ahtialanhaaran ranta-alueesta. Vähä-Kalattoman rantavyöhykkeelle on kaavassa osoitettu kaksi yhteisrantaista loma-asuntojen aluetta (RA-2), joille toiselle saa sijoittaa kaksi ja toiselle neljä yksiasuntoista loma-asuntoa. Loma-asunnon kerrosala saa olla enintään 120 m², minkä lisäksi kutakin loma-asuntoa kohden voidaan rakentaa talousrakennuksia enintään 30 m². Vähä-Kalattoman rantaan on kaavassa merkitty yhteiskäyttöinen lähivirkistysalue (VL-1), jolle saa rakentaa enintään kaksi 25 m² suuruista yhteiskäyttöistä rantasaunaa.

Vähä-Kalattoman ranta-alueella on kuitenkin voimassa Kivijärven ranta-asemakaava, joka on hyväksytty Nastolan kunnanvaltuustossa 26.3.2001 § 32. Kivijärven ranta-asemakaava käsittää myös Vähä-Kalattoman ranta-alueen, joka on ko. kaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M). M-alueelle saa rakentaa ainoastaan maa- ja metsätalouden tarvittavia rakennuksia. Ranta-asemakaava alueella ei noudateta yleiskaavan määräyksiä, vaan ranta-asemakaava menee kaavahierarkiassa yleiskaavan edelle. Näin ollen Vähä-Kalattoman ranta-alueella ei ole voimassa Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan mukaisia loma-asuntoalueita eikä rantarakennusoikeuksia, eikä aluetta voida osoittaa muistutuksen mukaisesti lomarakennustarpeisiin.

6. Seestantien itäpuolelle esitetyn asuinaluevarauksen alue on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 osoitettu maaseutumaiseksi alueeksi ja taajatoimintojen alue rajautuu olemassa olevan rakenteen mukaisesti. Voimassa olevassa Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa alue on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M-1).

Taajaman laajentamiselle kauemmaksi Lahden keskustasta ei nähdä tarvetta. Nastolan ja Lahden kuntayhdistymisen myötä Lahden kaupungilla on tarjota entistä enemmän hyviä asuinrakentamisen alueita Nastolan nauhataajaman alueelta. Yleiskaavaehdotuksessa on pyritty ohjaamaan rakentaminen olemassa olevan taajamarakenteen sisälle ja uusia alueita ei ole osoitettu yhdyskuntarakenteen kannalta epäedullisille paikoille. Yleiskaavaehdotuksessa on myös

poistettu voimassa olevassa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa ja Nastolan alueella voimassa olevissa osayleiskaavoissa osoitettuja yhdyskuntarakennetta hajauttavia aluevarauksia. Kaavaratkaisu tukee myös luonnon oloiltaan arvokkaan Selkojärven alueen luontoarvojen säilymistä jättämällä alueen ympäristö rakentamattomaksi.

Muilta osin muistutus merkitään tiedoksi.

Toimenpiteet:

Muutetaan VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

